

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EGİTİMİ BİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM
DOĞRULTUSUNDA HAZIRLANAN 6 VE 7. SINIF SOSYAL BİLGİLER
DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sevgi ÖZTÜRK

Danışman

Prof. Dr. Cevdet BOZKUŞ

KARS- 2009

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Sevgi ÖZTÖRK'e ait "İlköğretim Okullarında Yapılandırmacı Yaklaşım Doğrultusunda Hazırlanan 6 ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programına Yönelik Öğretmen Görüşleri" konulu çalışma jürimiz tarafından İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Öğretim Üyesinin Unvanı, Adı ve Soyadı

İmza

Prof. Dr. Cevdet BOZKUŞ (Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Ali Osman ENGİN

Yrd. Doç. Dr. Cengiz YANIKLAR

Bu tezin kabulü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun/2009 tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

UYGUNDUR

...../2009

Doç. Dr. Selçuk URAL
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
TABLO LİSTESİ.....	vi
ŞEKİL LİSTESİ.....	viii
I.BÖLÜM	
GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	2
1.2. Araştırmanın Önemi.....	2
1.3. Problem Durumu.....	3
1.4. Alt Problemler.....	3
1.5. Varsayımlar.....	4
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
1.7. Tanımlar.....	4
II. BÖLÜM	
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNE GENEL BAKIŞ.....	5
2.1. Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler Kavramları.....	5
2.1.1. Sosyal Bilimler Kavramı	5
2.1.3. Sosyal Bilgiler ile Sosyal Bilimler Arasındaki ilişki.....	7
2.1. Eğitim Sisteminde Sosyal Bilgiler.....	8
2.2.1. Sosyal Bilgiler Kavramının Tarihçesi.....	8
2.2. 2. Sosyal Bilgiler Dersinin Amaçları.....	10
III. BÖLÜM	
YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM DOĞRULTUSUNDA SOSYAL BİLGİLER	
ÖĞRENİMİ.....	11
3.1.Yapılandırmacılığın Tanımı.....	11
3.2.Yapılandırmacı Öğrenme Modeli.....	12
3.3.Yapılandırmacı Kuramın Temel Özellikleri ve İlkeleri.....	16
3.4.Yapılandırmacı Yaklaşımda Öğretmenin Rolü.....	18
3.5. Yapılandırmacı Yaklaşımda Öğrencinin Rolü.....	20

3.6. Yapılandırmacı Sınıfta Öğrenme Faaliyetleri ve Bulunması	
Gereken Özellikler.....	21
3.7. Yapılandırmacı Sınıf Ortamı İle Geleneksel	
Sınıf Ortamının Karşılaştırılması.....	23
3.8. Türkiye’de Yapılandırmacılığa Dayalı Sosyal Bilgiler Öğretim	
Programları Geliştirme Çalışmaları.....	26
3.9. Sosyal Bilgiler Programının Beceriler Boyutu.....	27
3.10. Sosyal Bilgiler Programının Değerler Boyutu.....	28
IV. BÖLÜM	
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	29
4.1. Araştırmanın Modeli.....	29
4.2. Evren.....	29
4.3.Örneklem.....	29
4.4. Veri Toplama Aracı.....	29
4.5. Verilerin Toplanması.....	30
4.6. Verilerin Çözümlemesi.....	30
V.BÖLÜM	
BULGULAR VE YORUMLAR.....	31
VI. BÖLÜM	
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	81
6.1 Sonuçlar.....	81
6.2 Öneriler.....	83
KAYNAKLAR.....	84
ÖZGEÇMİŞ.....	86
EKLER	
ANKET ÖRNEĞİ.....	87
ANKET ÖLÇEĞİ İÇİN İZİN BELGESİ.....	93
ANKET UYGULAMASI İÇİN İZİN BELGESİ.....	95

ÖZET**İLKÖĞRETİM OKULLARINDA YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM
DOĞRULTUSUNDA HAZIRLANAN 6 VE 7. SINIF SOSYAL BİLGİLER
DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**

ÖZTÜRK, Sevgi

Yüksek Lisans, 2009

Danışman: Prof. Dr. Cevdet BOZKUŞ

Bu çalışmada, ilköğretim okullarının 6. ve 7. sınıflarda yapılandırımcı yaklaşım doğrultusunda okutulan Sosyal Bilgiler dersini, öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirmek, programın olumlu ve olumsuz yönlerini incelemek amaçlanmıştır.

Araştırma, Kars ili ve ilçelerinde bulunan İlköğretim Okullarında, 6 ve 7. sınıflarda Sosyal Bilgiler dersini okutan 50 öğretmen üzerinde anket yöntemiyle yürütülmüştür. Anket uygulaması sonucunda elde edilen veriler, istatistiksel olarak değerlendirilmiş ve yorumlanarak sonuçlar ortaya konmuştur.

Ankete katılan öğretmenlerin %96'sı, programdaki kazanımların öğrencilerin üst düzeyde düşünme becerilerini geliştirdiğini bildirmişlerdir. Ayrıca, öğretmenlerin %92'sinin de programın öğrencilerin problem çözme ve karar verme yeteneklerini geliştirdiği fikrinde oldukları saptanmıştır.

Araştırmanın sonuçları, öğretmenlerin program hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını, özellikle de programın kazanım ve içerik boyutunu olumlu bulduklarını ortaya çıkarmıştır. Bunun yanında, araç-gereç yetersizliği, zamanın kısıtlı oluşu ve sınıfların kalabalık oluşu gibi eksikliklerin programın başarısını olumsuz etkilediği görüşü de ağırlıklı olarak belirlenmiştir.

ABSTRACT

**TEACHER OPINIONS ABOUT THE 6TH AND 7TH CLASSES SOCIAL
STUDIES EDUCATION PROGRAM PREPARED ACCORDING TO THE
CONSTRUCTIVIST APPROACHES IN THE PRIMARY SCHOOLS**

ÖZTÜRK, Sevgi

MA, 2009

Advisor: Prof. Dr. Cevdet BOZKUŞ

In this study, it's intended to evaluate the program in the view of teaching Social Studies teachers, their opinion about the program to examine positive and negative aspects.

In our research, the survey method was carried out on 50 Social Studies teachers that using the method in their 6th and 7th classes in Kars city center and its towns.

96% of the participants stated that the program have developed the students' thinking-skills in the high levels. In addition, 92% of the the teachers agreed that the program developed students' problem solving and decision-making capabilities.

The results of the survey showed us that teachers have enough information about the program, they also have a positive aspect about the program's content and acquisition methods. On the other hand, it is also determined that some shortages such as lack of equipment, limited in time, crowded classes affected the success of the program negatively.

ÖNSÖZ

Bilindiği üzere, ülkemizde ilköğretim okullarında sosyal bilgiler dersi yapılandırmacı öğrenme kuramına göre hazırlanmış ve 2005–2006 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulmuştur.

Öğretmen görüşleri doğrultusunda, son dört yıldır uygulanan sosyal bilgiler ders programının, uygulama sürecindeki olumlu ve olumsuz yönlerinin ortaya çıkarılması için yapılacak araştırmalar programın başarısı ve geleceği için oldukça önemlidir. Bu doğrultuda, “İlköğretim Okullarında Yapılandırmacı Yaklaşım Doğrultusunda Hazırlanan 6 ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programına Yönelik Öğretmen Görüşleri” adlı araştırmanın yapılması gerekli görülmüştür.

Tez içeriği altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; araştırmanın amacı, önemi, sınırlılıkları, problem durumu, varsayımlar ve araştırma ile ilgili tanımlara yer verilmiştir. İkinci bölümde; literatür bilgileri ışığında sosyal bilgiler öğretimi genel olarak değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde ise yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda sosyal bilgiler öğretimi ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Dördüncü bölümde araştırmanın yöntemi açıklanırken, beşinci bölümde araştırmadan elde edilen bulgular tablolar eşliğinde açıklanarak yorumlanmıştır. Son bölümde ise sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Tez çalışmam sırasında benden yardımlarını esirgemeyen danışmanım sayın Prof. Dr. Cevdet BOZKUŞ başta olmak üzere, Yrd. Doç. Dr. Ali Osman ENGİN'e ve diğer bölüm hocalarıma teşekkür ediyorum. Ayrıca, tez yazımı sırasında bana zorluk çıkarmamaya özen gösteren kızım Nehir'e teşekkür ediyorum.

TABLO LİSTESİ

Tablo 2.1: Davranışçı ve Yapılandırmacı Görüşe Göre Öğrenme	15
Tablo 3.1. Yapılandırmacı sınıf ortamı ile geleneksel sınıf ortamının karşılaştırılması.....	24
Tablo 3.2. Geleneksel sınıf ile Yapılandırmacı Yaklaşım Sahip Sınıf Ortamının Karşılaştırılması.....	25
Tablo 4.1. “Cinsiyetiniz” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	31
Tablo 4.2. “Öğretmenlik Deneyiminiz” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	32
Tablo 4.3. “Mezun Olduğunuz Kurum” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	33
Tablo 4.4. “Okuttuğunuz Sınıf” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	34
Tablo 4.5. “Okulunuzun bulunduğu yerleşim birimi” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	35
Tablo 4.6. “Belirlenen kazanımlar öğrencileri fazlası ile bireyselliğe yönlendirmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	36
Tablo 4.7. “Programdaki kazanımlara ulaşabilmek için zaman yeterli değildir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	37
Tablo 4.8. “Araç gereç eksikliği (internet, bilgisayar, kaynak kitap, gezi imkânı) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştirmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	38
Tablo 4.9. “Kazanımlar öğrencilerde üst düzey düşünme becerileri(eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme becerileri vb.) geliştirmeye yöneliktir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	39
Tablo 4.10. “Okulun konumu, öğrenci ve velilerin sosyo-ekonomik, kültürel yapısı kazanımlara ulaşılabilmesi için uygundur” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	40
Tablo 4.11. “Kazanımlar öğrencilerin problem çözme ve karar verme becerilerini geliştirmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	41
Tablo 4.12. “Kazanımlar, öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını değil, öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	42
Tablo 4.13. “Belirlenen kazanımlar öğrencilerin ilgi ve beklentilerine yönelik olarak hazırlanmıştır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	43
Tablo 4.14. “Ünite ve temalar birbiri ile tutarlı olarak hazırlanmıştır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	44
Tablo 4.15. “Program öğrencilerin sosyal olaylara, vatandaş olarak katılmalarını; güncel sorunlara duyarlılık göstermesini sağlamaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	45
Tablo 4.16. “Öğrenmede öncelikle öğrencilerin ön bilgileri tespit edilmekte ve yeni bilgileri öğrencilerin var olan bilgilerini kullanarak inşa etmeleri sağlanmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	46
Tablo 4.17. “SBDO programında adil olma, dürüstlük gibi evrensel değerlere yeterince yer verilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	47
Tablo 4.18. “Programdaki kazanımlar öğrencilerin kavram, olay ve anlamlardaki değişiklikleri kendi anlam dünyasına göre yorumlamasına imkân vermektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	48
Tablo 4.19. “Program ulusal kültür değerlerine yeteri kadar ve etkin şekilde yer vermektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	49
Tablo 4.20. “İçerik, öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanımaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	50
Tablo 4.21. “İçerik, öğretmene etkinlikleri planlama ve öğrenme sürecini yönlendirme serbestliği tanımaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	51
Tablo 4.22. “İçerik, öğrencilerin bir sorunun çözümü için farklı yollar geliştirebilmesine olanak sağlamaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	52
Tablo 4.23. “Ders planlamasında konunun detayları ve uygulama basamakları öğretmen tarafından ayrıntılı olarak adım adım belirlenmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	53
Tablo 4.24. “SBDO programı ile öğrencilerde, öğrenmeye istekli olma, arkadaşının öğrenmesine yardım etme ve paylaşma gibi duyuşsal özellikler geliştirilebilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	54
Tablo 4.25. “Öğrenciler öğrendikleri bir kavram ya da bilgiyi nasıl öğrendiklerini açıklayabilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	55

Tablo 4.26. “İsleyiş sürecinde öğrenenlerin kendi düşüncelerini açıklamasını sağlayacak öğrenme ortamı yaratılmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	56
Tablo 4.27. “Yapılan etkinlik ve çalışmalar konusunda veliler ile sorun yaşanmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	57
Tablo 4.28. “Öğretmenler, ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak dersi yürütmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	58
Tablo 4.29. “Öğrencilerin, hatalarının nedenlerini belirleyerek; bunların kendileri tarafından düzeltmeleri için fırsat verilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	59
Tablo 4.30. “Sınıflardaki öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin islenebilmesi için uygundur” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	60
Tablo 4.31. “Program, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	61
Tablo 4.32. “Ders kitaplarında verilen etkinliklerin tümü seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	62
Tablo 4.33. “Öğrenenler kendi öğrenme sorumluluklarını alabilecek üst düzey düşünme becerilerine sahiptir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	63
Tablo 4.34. “Güdülenme eksikliği nedeniyle etkinlik ve çalışmalarda öğrenci katılımı yetersiz kalmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	64
Tablo 4.35. “Öğrencilere hitap etmeyen etkinlik ve çalışmalar, öğrencilerle birlikte değiştirebilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	65
Tablo 4.36. “Benzer nitelikteki etkinlik ve çalışmalar öğrencilerde motivasyon düşmesine neden olmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	66
Tablo 4.37. “Değerlendirme sürecine velilerin katılımı yeterince sağlanmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	67
Tablo 4.38. “Öğrencilerin çalışmalarını-projelerini planlama ve hazırlama aşamasında, nasıl bir çalışma sistemi uyguladığı tespit edilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	68
Tablo 4.39. “Öğrenciler kendi bilgi yapılarını ve anlamlarını değerlendirmekte, kendisini geliştirmek için neler yapması gerektiğine karar vermektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	69
Tablo 4.40. “Üst düzey düşünme becerilerini ölçmeye yönelik çalışmalar rahatlıkla uygulanabilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	70
Tablo 4.41. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında proje ve grup değerlendirme ölçekleri yeterince kullanılmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	71
Tablo 4.42. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında kendi kendini değerlendirme tekniği kullanılmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	72
Tablo 4.43. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında yazılı yoklamalar ağırlıklı yerini korumaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	73
Tablo 4.44. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında sözlü yoklamalara yer verilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	74
Tablo 4.45. Mesleki Deneyime Göre SBDÖ Programının Kazanımlar Boyutu Hakkındaki Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farkları Gösteren Varyans Analiz Tablosu.....	75
Tablo 4.46. Mesleki Deneyime Göre SBDÖ Programının İçerik Boyutu Hakkındaki Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farkları Gösteren Varyans Analiz Tablosu.....	77
Tablo 4.47. Meslekteki Deneyim Sürelerine Göre Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Ders Programının Öğrenme Öğretme Ortamı Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farkları Gösteren Varyans Analiz Tablosu.....	79
Tablo 4.48. Meslekteki Deneyim Sürelerine Göre Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Ders Programının Ölçme ve Değerlendirme Süreci Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farkları Gösteren Varyans Analiz Tablosu.....	80

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 4.1. “Cinsiyetiniz” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	31
Şekil 4.2. “Öğretmenlik Deneyiminiz” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	32
Şekil 4.3. “Mezun Olduğunuz Kurum” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	33
Şekil 4.4. “Okuttuğunuz Sınıf” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	34
Şekil 4.5. “Okulunuzun bulunduğu yerleşim birimi” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	35
Şekil 4.6. “Belirlenen kazanımlar öğrencileri fazlası ile bireyselliğe yönlendirmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	36
Şekil 4.7. “Programdaki kazanımlara ulaşabilmek için zaman yeterli değildir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	37
Şekil 4.8. “Araç gereç eksikliği (internet, bilgisayar, kaynak kitap, gezi imkânı) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştirmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	38
Şekil 4.9. “Kazanımlar öğrencilerde üst düzey düşünme becerileri(eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme becerileri vb.) geliştirmeye yöneliktir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	39
Şekil 4.10. “Okulun konumu, öğrenci ve velilerin sosyo-ekonomik, kültürel yapısı kazanımlara ulaşılabilmesi için uygundur” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	40
Şekil 4.11. “Kazanımlar öğrencilerin problem çözme ve karar verme becerilerini geliştirmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	41
Şekil 4.12. “Kazanımlar, öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını değil, öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	42
Şekil 4.13. “Belirlenen kazanımlar öğrencilerin ilgi ve beklentilerine yönelik olarak hazırlanmıştır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	43
Şekil 4.14. “Ünite ve temalar birbiri ile tutarlı olarak hazırlanmıştır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	44
Şekil 4.15. “Program öğrencilerin sosyal olaylara, vatandaş olarak katılmalarını; güncel sorunlara duyarlılık göstermesini sağlamaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	45
Şekil 4.16. “Öğrenmede öncelikle öğrencilerin ön bilgileri tespit edilmekte ve yeni bilgileri öğrencilerin var olan bilgilerini kullanarak inşa etmeleri sağlanmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	46
Şekil 4.17. “SBDO programında adil olma, dürüstlük gibi evrensel değerlere yeterince yer verilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	47
Şekil 4.18. “Programdaki kazanımlar öğrencilerin kavram, olay ve anlamlardaki değişiklikleri kendi anlam dünyasına göre yorumlamasına imkân vermektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	48
Şekil 4.19. “Program ulusal kültür değerlerine yeteri kadar ve etkin şekilde yer vermektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	49
Şekil 4.20. “İçerik, öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanımaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	50
Şekil 4.21. “İçerik, öğretmene etkinlikleri planlama ve öğrenme sürecini yönlendirme serbestliği tanımaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	51
Şekil 4.22. “İçerik, öğrencilerin bir sorunun çözümü için farklı yollar geliştirebilmesine olanak sağlamaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	52
Şekil 4.23. “Ders planlamasında konunun detayları ve uygulama basamakları öğretmen tarafından ayrıntılı olarak adım adım belirlenmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	53
Şekil 4.24. “SBDO programı ile öğrencilerde, öğrenmeye istekli olma, arkadaşının öğrenmesine yardım etme ve paylaşma gibi duyuşsal özellikler geliştirilebilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	54
Şekil 4.25. “Öğrenciler öğrendikleri bir kavram ya da bilgiyi nasıl öğrendiklerini açıklayabilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	55
Şekil 4.26. “İşleyiş sürecinde öğrenenlerin kendi düşüncelerini açıklamasını sağlayacak öğrenme ortamı yaratılmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	56

Şekil 4.27. “Yapılan etkinlik ve çalışmalar konusunda veliler ile sorun yaşanmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	57
Şekil 4.28. “Öğretmenler, ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak dersi yürütmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	58
Şekil 4.29. “Öğrencilerin, hatalarının nedenlerini belirleyerek; bunların kendileri tarafından düzeltmeleri için fırsat verilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	59
Şekil 4.30. “Sınıflardaki öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin islenebilmesi için uygundur” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	60
Şekil 4.31. “Program, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	61
Şekil 4.32. “Ders kitaplarında verilen etkinliklerin tümü seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	62
Şekil 4.33. “Öğrenenler kendi öğrenme sorumluluklarını alabilecek üst düzey düşünme becerilerine sahiptir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	63
Şekil 4.34. “Güdülenme eksikliği nedeniyle etkinlik ve çalışmalarda öğrenci katılımı yetersiz kalmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	64
Şekil 4.35. “Öğrencilere hitap etmeyen etkinlik ve çalışmalar, öğrencilerle birlikte değiştirebilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	65
Şekil 4.36. “Benzer nitelikteki etkinlik ve çalışmalar öğrencilerde motivasyon düşmesine neden olmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	66
Şekil 4.37. “Değerlendirme sürecine velilerin katılımı yeterince sağlanmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	67
Şekil 4.38. “Öğrencilerin çalışmalarını-projelerini planlama ve hazırlama aşamasında, nasıl bir çalışma sistemi uyguladığı tespit edilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	68
Şekil 4.39. “Öğrenciler kendi bilgi yapılarını ve anlamlarını değerlendirmekte, kendisini geliştirmek için neler yapması gerektiğine karar vermektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	69
Şekil 4.40. “Üst düzey düşünme becerilerini ölçmeye yönelik çalışmalar rahatlıkla uygulanabilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	70
Şekil 4.41. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında proje ve grup değerlendirme ölçekleri yeterince kullanılmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	71
Şekil 4.42. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında kendi kendini değerlendirme tekniği kullanılmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	72
Şekil 4.43. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında yazılı yoklamalar ağırlıklı yerini korumaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	73
Şekil 4.44. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında sözlü yoklamalara yer verilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı.....	74

I.BÖLÜM

GİRİŞ

Ülkemizde Sosyal Bilgiler dersi, geleneksel yöntemler terk edilerek, yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda hazırlanan yeni müfredatla öğretilmeye başlanmıştır. Uygulanan bu yöntemin olumlu ve olumsuz yönlerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda tartışılarak değerlendirilmesi bir zorunluluktur. Bu amaçla, araştırma planlanmış ve öğretmen görüşleri anket yoluyla öğrenilerek bulgular elde edilmiş ve sonuçlar çıkarılmıştır.

Çağımız eğitim sisteminde öğrencilerin dış dünyayı yorumlayan, öğrenme yeteneklerini geliştiren, eleştirel düşünen, yaratıcı olan, problem çözebilen, üst düzey düşünme becerilerine sahip ve değişen koşullara uyum sağlayabilen bireyler olarak yetişmeleri beklenmektedir. Ancak bu beklentiye ulaşabilmek için bilginin dinamik olduğu, her geçen gün bir kat daha arttığı ve en önemlisi, bilginin etkileşim ortamında ve bireyin biliş sisteminin bütününde olduğu kabul edilmelidir. Sonuç olarak hızlı küreselleşme, bilimsel buluşlar, teknolojik devrim, bilgi patlaması, insan haklarındaki gelişmeler ve gittikçe karmaşıklaşan toplum yapısı eğitim sistemlerini ciddi şekilde değişime zorlamaktadır.

Ülkemizde eğitim sistemi, uzun bir süredir değişim göstermekte; ancak bu değişim kalıcı olmamaktadır. Programlar, yirmi birinci yüzyılın ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaktır, amaçlar yönlendirici değildir, içerik ezbere dayalı ve günü geçmiş bilgilerden oluşmaktadır. Ayrıca öğretme öğrenme süreci büyük ölçüde öğretici merkezlidir ve teknoloji kullanımı yok denecek kadar azdır. Yine değerlendirme çalışmalarında iyileştirmeye dönük geribildirim sınırlıdır ve bilginin genişletilmesine olanak sağlayacak alternatif kaynakların kullanımı yeterince özendirilmemektedir. Ancak son yıllarda bu tür sorunlara etkili çözümler üretebilmek için çeşitli seçenekler üzerinde durulmaktadır. Bu

anlamda tartişılan ya da sınınan yaklaşımların en başında yapılandırmacı yaklaşım yer almaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı 2004 yılında ilköğretim programlarında yapılandırmacı felsefenin temel alındığı köklü değişikliklere gitmiştir. İnsanların öncelikle kendilerini ve içinde yaşadıkları sosyal grup ve kurumları tanınmasını, iyi bir vatandaş olarak yetişmesini insanlar arasındaki bireysel farklılıkların ayırımına varabilmesini, evrensel ahlak ve değerler sahibi olmasını ve sosyal çevresine uyum sağlamasını amaçlayan sosyal bilgiler dersi de yapılandırmacı yaklaşım temel alınarak yenilenen programlar arasındadır (Akt: Ekinci, 2007).

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarında 6. ve 7. sınıflarda yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda okutulan Sosyal Bilgiler dersini, öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirmek ve bu dersin yapılandırmacı yaklaşıma göre uygunluğunu incelemektir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmanın önemi, yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda hazırlanan ve uygulamaya sokulan yeni Sosyal Bilgiler dersini öğretim programı uygulanışı açaşından değerlendirmektir.

Yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda uygulanan yeni sosyal bilgiler ders programının, öğretmen görüşleri doğrultusunda, uygulama sürecindeki olumlu ve olumsuz yönlerinin ortaya çıkarılması için yapılacak araştırmalar programın başarısı ve geleceği için oldukça önemlidir.

Anket sonuçlarına göre, uygulamaya konulan yapılandırmacı yaklaşım programının, eski programa göre artı ve eksi yönleri ele alınarak değerlendirilecek ve çalışmanın sonucunda öneriler sunulacaktır.

1.3. Problem Durumu

İlköğretim okullarında 6 ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersine giren öğretmenlerin, Sosyal bilgiler dersi öğretim programına ait yapılandırmacı yaklaşım doğrultusundaki görüşleri nelerdir ve bu görüşler öğretmenlerin mesleki deneyimlerine göre farklılık göstermekte midir?

1.4. Alt Problemler

1. Sosyal Bilgiler dersine giren öğretmenlerin, yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda uygulanan Sosyal Bilgiler öğretim programının,

- a- İçeriği hakkında görüşleri nelerdir?
- b- Kazanımlar boyutu hakkında görüşleri nelerdir?
- c- Öğrenme-öğretme ortamının uygunluğu hakkında görüşleri nelerdir?
- d- Öğrenme öğretme süreci hakkında görüşleri nelerdir?
- e- Etkinliklerin yeterliliği hakkında görüşleri nelerdir?
- f- Öğretim programının ölçme ve değerlendirme boyutu ile yapılandırmacı yaklaşıma uygunluğu hakkındaki görüşleri nelerdir?

2. Sosyal Bilgiler dersine giren öğretmenlerin, öğretim programının yukarıdaki boyutlarına ilişkin görüşleri;

Öğretmenlik deneyimi göre farklılık göstermekte midir?

1.5. Varsayımlar

- 1.Yapılandırmacı yaklaşım programının güncel olduğu varsayılmıştır.
- 2.Yapılandırmacı yaklaşım programı hakkında öğretmenlerin yeterli bilgiye sahip oldukları düşünülmüştür.
- 3.Anket sorularını, öğretmenlerin samimiyetle yanıtlayacakları varsayılmıştır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, Kars il ve ilçelerinde görev yapmakta olan ve 6-7.sınıf Sosyal Bilgiler dersini okutan öğretmenlerin görüşleri ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

SBDÖP: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı

İçerik: Muhteva

Kazanım: Hedef, davranış

Yapılandırmacılık: Bireyin sahip olduğu ön bilgileri kullanarak karşısına çıkan bilgiyi bireysel yaşantılar yoluyla zihninde inşa etmesi.

Etkinlik: Kazanımlara ulaşma amacıyla öğrenme-öğretme sürecini zenginleştiren ve öğrenmelerin kalıcılığını artıran sınıf içi-dışı faaliyetler.

II. BÖLÜM

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNE GENEL BAKIŞ

2.2.Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler Kavramları

2.2.1. Sosyal Bilimler Kavramı

Sosyal Bilimler, genel anlamıyla insanların kendileriyle ve çevresiyle olan ilişkilerini inceleyen disiplinler topluluğu olarak tanımlanabilir. Bu disiplinler için, "Davranış Bilimleri" ya da "Beşeri Bilimler" deyimleri de kullanılmaktadır (Dönmez C, 2003).

Toplumsal yaşamda insanın, diğer insanlarla, çevresiyle ve değişik kurum ve kuruluşlarla ilişkilerini inceleyen birçok disiplin bulunmaktadır. Bu disiplinlerin hepsi Sosyal Bilimler şemsiyesi altında toplanmaktadır. Bu anlamda Sosyal Bilimler bir üst kimlik durumundadır (Dönmez, 2003).

2.1.2. Sosyal Bilgiler Kavramı

Sosyal bilgiler kavramı, çeşitli yazarlar tarafından değişik şekillerde tanımlanmıştır;

“Sosyal Bilgiler, toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonunda elde edilen derin bilgilerdir” (Sönmez,1999: Akt; Aydın, 2007).

“Sosyal bilimlerin içerisinde yer alan farklı disiplinlerin birleştirilmesiyle ortaya çıkarılmış bir öğretim programıdır” (Bilgili, 2006; Akt, Aydın, 2007).

Sosyal Bilgiler programı, amaçlarını demokratik toplumda yasayan sorumlu vatandaşların yükümlülüklerinden türeten, içeriğini sosyal bilimlerin temel çerçevesinden alan ve yaşam boyu kullanılacak olan vatandaşlık becerilerinin

uygulamasını yaptıran bir temel eğitim programıdır (Tanrıöğen, 2006: 13 Akt, Aydın, 2007).

Sosyal Bilgiler, yeryüzündeki olayları ve bunların oluş sebeplerini açıklayan, vatandaşlık hak ve ödevlerinin, sorumluluklarının neler olduğunu belirten, kısaca insan ve onun sosyal ve fiziki çevresiyle geçmişte, günümüzde ve gelecekteki etkileşimini ortaya koyan bilgilerdir. Sosyal Bilgiler, toplumsal gerçeklerden yola çıkarak kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonunda elde edilen derin bilgiler olarak tanımlanabilir. Toplumsal gerçek, toplumsal hayatı düzenleyen her türlü etkinliği ifade edebilir. İnsanın hayatı için zorunlu olan, onun daha kolay, rahat, mutlu yaşamasını kendini gizli yetenekleri doğrultusunda geliştirip, gerçekleştirmesini sağlayan tüm toplumsal olgular ve ilişkiler sosyal bilgiler kavramıyla açıklanabilir. Bir bakıma tüm Sosyal Bilimler felsefe ve diğer etkinliklerin kesiştiği bir alan olarak düşünülebilir. Gerçekte Sosyal Bilgiler, eğitim alanının yarattığı bir kavramdır. Bu disiplinler arası alan, Sosyal Bilimler alanındaki kavramsal ve bilimsel gelişmelerin eğitim süreci içinde ele alınarak bireyin toplum içinde gelişmesini, yetiştirilmesini amaçlar.

Sosyal Bilgiler; tarih, coğrafya, yurttaşlık bilgisi gibi günümüzde ilköğretim programlarında yer alan, ancak gerçekte Sosyal Bilimler denilen sosyoloji, ekonomi, psikoloji, antropoloji gibi disiplinlerden seçilerek o yaşlardaki öğrencilerin düzeyine uygun, daha somut ve daha yakın özelliklere sahip duruma getirilen konuları içerir. Temel kültür öğelerini, birçok alandaki çalışmalardan sağlanan bulgulardan, disiplinler arası bir yaklaşımla seçilip yoğrularak oluşturulmuş bilgileri içinde bütünleştiren, ilköğretim düzeyinde (bilişsel, duymusal) ve çocuğun küresel algılama özelliğine uygun durumuna getirilmiş bir derstir (Dönmez, 2003; Sönmez, 1999; Akt, Aydın, 2007).

2.1.3. Sosyal Bilgiler ile Sosyal Bilimler Arasındaki ilişki

Sosyal Bilimler ile Sosyal Bilgiler kavramları birbirine yakın kavramlar olsa da, metot ve içerik bakımından aşağıda sıralanan farklı özelliklere sahiptirler (Dönmez, 2003);

1- Sosyal Bilimler kapsamında tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi yer almaktadır. Sosyal Bilimler, insan davranışlarını çeşitli yönlerden, nesnel bir yaklaşımla inceleyen alanlardan oluşmaktadır. Buna bağlı olarak da, Sosyal Bilimlerin içeriği, kendi aralarında bağlantılı ve karmaşık birçok sosyal insan yaşantılarından türetilmiştir. Sosyal bilimlerle uğraşan kişilere sosyal bilimci adı verilir. Sosyal bilimciler, toplumlarla ilgili yeni bilgi ve fikirler üretirler.

Sosyal Bilgiler kavramı ise, sosyal bilimlerden farklı olarak, gerçekte eğitim alanının yarattığı bir kavramdır. Sosyal Bilgiler bir okul öğretim programı olup, ilköğretim basamağında, sosyal davranış bilgilerine ağırlık veren bir ders durumundadır. Sosyal Bilgiler alanında çalışan kişiye de sosyal bilgiler eğitimcisi denilir.

2- Sosyal Bilgiler, konu ve temaların öğretilmesinde, Sosyal Bilimlerden daha çok kullanılır ve özellikle vatandaşlık eğitimine ağırlık vererek, ilköğretim çağında gerçekleştirilir. Sosyal Bilgiler kapsamında ağırlık, disiplinler arası ve bütüleştirilmiş bir eğitim programı yoluyla vatandaşlık kavramının geliştirilmesine verilmiştir. Sosyal Bilimler ise ayrı ayrı disiplinler olarak öğretilir ve öğretim, ortaöğretim ve üniversitelerde gerçekleştirilir.

3- Sosyal Bilimler, insan ilişkilerini incelerken, Sosyal Bilgiler, bir okul eğitim programı olup, demokratik düzende vatandaşlık eğitimi programının bir bölümü olarak, insan ilişkileri konusu üzerinde durmaktadır. Bundan da anlaşılacağı gibi, Sosyal Bilgilerin temelini Sosyal Bilimler oluşturmaktadır. Program yönünden Sosyal Bilgiler kavramı ise, Sosyal Bilimlerden alınan içeriğe dayanarak oluşturulan üniteleri kapsayan programı belirtmek için kullanılmaktadır. Kısacası, Sosyal

Bilgiler, öğretim amacıyla Sosyal Bilimlerden seçilmiş ve basitleştirilerek düzenlenmiş konulardır (Akt, Aydın, 2007).

2.2. Eğitim Sisteminde Sosyal Bilgiler

2.2.1. Sosyal Bilgiler Kavramının Tarihçesi

Sosyal bilgiler eğitiminin nasıl ve nerede başladığı kesin olarak belli değildir. Ancak insanlığın var olduğu andan itibaren sosyal bilimlerin ve fen bilimlerinin olduğu düşünülmektedir. Çünkü insan bulunduğu ortam gereği sürekli doğal ve sosyal çevresiyle etkileşim içerisindedir. Bu durum da sosyal ve fen bilimlerin insanlık tarihiyle birlikte başladığını kanıtlar niteliktedir. İlk yerleşik toplum olarak bilinen ve yazıyı bulan Sümerlerde okul vardır. Bu okullarda, matematik, okuma yazma, astronomi gibi dersler verilmiştir. Ancak sosyal bilimler adı altında bir derse rastlanmamasına rağmen toplumsal yaşamı düzenleyen kurallar öğretilmiştir, suç işleyenlerin cezaları tabletlerde yazılı bulunmuştur. Bu da sosyal bilimlere ait verilerin olduğunu göstermektedir. Tarihte ilk kez, İsrail Devleti çocuklarına ulusal tarih ve yurttaşlık bilgisi dersleri okutturmuş; Antik Roma'da ise Trivial okullarında okuma yazma, hesap ve hukuk; gramer okullarında mitoloji, tarih, coğrafya, hukuk, aritmetik, geometri ve felsefe dersleri verilmiştir.

Sosyal bilgiler kavramı ilk kez Amerika Birleşik Devletleri'nde, 1892 yılında toplanan Milli Eğitim Konseyi tarafından ele alınmıştır. Bu konsey milli toplum anlayışını oluşturmak üzere sosyal bilgiler dersini düzenlemiştir. Sosyal bilgiler dersinin programı; tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi derslerinden oluşturulmuş ve toplumun gereksinimlerine göre içerik yeniden düzenlenmiştir. Bu kavramın kabulü ise ilk kez yine Amerika Birleşik Devletleri'nde 1916 yılında Milli Eğitim Derneği'nin Orta Dereceli Okulu Teşkilatlandırma Komisyonu Sosyal Bilgiler Komitesi tarafından gerçekleştirilmiştir. Komite bu kavramı; konusu doğrudan insan toplumunun teşkilatına ve gelişmesine toplumsal birliklerin bir parçası olması dolayısıyla insana dair bilgiler, sosyal bilgiler şeklinde tanımlanmıştır (Sönmez,1999; Dönmez, 2003; Akt, Aydın, 2007).

Ülkemizde, Sosyal Bilgiler Dersi'nin tarihi gelişimi kısaca şu şekildedir: "Türkiye'de sosyal bilgiler bir ders olarak ilk kez 1968'de benimsenmiştir. Bu tarihten önce ülkemizde bu dersin içeriğini oluşturan tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi ilkokullarda ayrı dersler olarak okutulmaktaydı" (Bilgili, 2006: 27; Akt, Aydın, 2007).

Cumhuriyet döneminde okullarda 1926, 1932, 1936, 1948,1962, 1968, 1989 ve 1993 yıllarında düzenlemeye gidilmiştir (Sönmez, 1999). 1926 programında tarih, coğrafya ve yurt bilgisi derslerine her biri ikişer saatten haftada altı saat olmak üzere 4. ve 5. sınıflarda yer verilmiştir. Daha sonra yurt bilgisi dersi 5. sınıflarda bir saate indirilmiştir. 1962 yılında ise tarih, coğrafya ve yurt bilgisi dersleri kaldırılmış bunun yerine Toplum ve Ülke İncelemeleri dersi konulmuş ve ders saatleri dördüncü sınıfta altı saat, beşinci sınıfta ise beş saat olarak belirlenmiştir. 1968 yılında ise dersin adı tekrar değiştirilmiş ve bugünkü adını almış yani sosyal bilgiler olarak kabul edilmiştir. Ders saati ise dördüncü ve beşinci sınıflarda beş saat olarak kabul edilmiştir.

Ortaöğretimin birinci kademesinde ise 1924, 1927, 1930, 1931, 1938, 1949, 1967 programlarında ders adları tarih ve coğrafya olarak alınmıştır. Ders saati ise birinci ve ikinci sınıflarda 1938 yılına kadar iki saat, üçüncü sınıflarda ise üç saat olarak okutulmuştur. Yurttaşlık Bilgisi dersi ise ikinci ve üçüncü sınıflarda ikişer saat olarak belirlenmiştir. 1967 programında ise tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi dersleri Sosyal Bilgiler adı altında toplanmış birinci ve ikinci sınıflarda haftada beş, üçüncü sınıfta ise dört saat olarak belirlenmiştir (Sönmez, 1999; Akt, Aydın, 2007).

2.2. 2. Sosyal Bilgiler Dersinin Amaçları

Hızla değişen ve gelişen dünyamız, her geçen gün beraberinde karmaşık sorunları ve buna bağlı olarak da çeşitli ihtiyaçları beraberinde getirmektedir. Her bilim dalında olduğu gibi, Sosyal Bilimlere de bireylerin ihtiyaçları ile toplumun beklentileri arasındaki dengeyi sağlamada, insanlara gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandırma konusunda büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu anlamda Sosyal Bilgiler, bu sorumlulukları yerine getirme konusunda disiplinler arası ve çok yönlü bir yaklaşım izleyerek, kişilere bilgi edinme yollarını ve belli becerileri kazandırma amaçlarına öncelik vermektedir.

Sosyal Bilgiler dersinin amaçları şöyle özetlenebilir;

- Kişilik gelişimi
- İnsanların birbiriyle ilişkileri
- Ekonomik verimlilik
- Yurttaşlık görevleri ve sorumlulukları
- Değişim ve hayatla başa çıkma
- Dünyayı, yurdu ve çevreyi tanımak için bilgi birikiminden yararlanma

Yukarıda yer alan hususlar incelendiğinde, Sosyal Bilgiler dersinin öğrenciyi toplumsal yaşama hazırlamayı amaçladığı ve Sosyal Bilgiler alanındaki hemen hemen tüm disiplinler ile ilişkili olduğu kolayca görülmektedir. Amaçlar çok genel olarak ifade edilmekle birlikte, Sosyal Bilgiler alanında kazanılması gereken önemli bilgi ve becerilere işaret etmektedir (Dönmez, 2003; Akt: Aydın, 2007).

III. BÖLÜM

YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM DOĞRULTUSUNDA SOSYAL BİLGİLER ÖĞRENİMİ

3.1 Yapılandırmacılığın Tanımı

Yapılandırmacılık kavramı dilimizde İngilizceden çevrilen “constructivism” sözcüğünün anlamı olarak kullanılmaktadır.

Yapılandırmacılık geleneksel bilgi kuramlarından farklı bir kuramdır. Bu kuramda bilgi, öğrenenin var olan değer yargıları ve yaşantıları tarafından üretilir, bireyin yaşantısından bağımsız değildir. Yapılandırmacı öğrenme ise; bireyin var olan bilgileri ile yeni karşılaştığı bilgiler arasında bağ kurup bunları bütünleştirmesi sürecidir. Yapılandırmacılık; öğretimle ilgili bir kuram değil, bilgi ve öğrenme ile ilgili bir kuramdır.

Bilgiyi yapılandırma, bilginin doğası ile ilgili bir kavram olarak ortaya çıkmış, yapılandırmacılık öğretim ile ilgili bir kuram olmaktan çok; bilgi ve öğrenme, bilgiyi temelden yapılandırmaya dayanan, öğrenenin bilgiyi nasıl öğrendiğine ilişkin olarak gelişen ve zaman içinde bunu nasıl yapılandırıldığını göstermeye çalışan bir yaklaşım olmuştur (Demirel, 2004; Demirel, 2005).

Yapılandırmacılık, 20. yüzyıl boyunca sözü edilen bir kavram olmasına karşın, bu yüzyılın sonlarında daha aktüel hale gelmiştir. Bunun nedeni özellikle 1990’lı yıllarda beyin üzerinde yapılan araştırmaların önemli bir artış göstermesidir. Beyin fizyolojisi alanında yapılan çalışmalardan elde edilen bulgular eğitimcileri yakından ilgilendirmiş, öğrenme ve öğretme süreçlerinin düzenlenmesinde, diğer bir ifadeyle öğretimin düzenlenmesinde bu bulgular temele alınmaya çalışılmıştır. Yapılandırmacılık da bu bağlamda öne çıkan kavramlardan birisi olmuştur. Aslında yapılandırmacı kuramlar, çok eskiden beri felsefe ve psikolojinin uğraştığı konular arasında bulunuyordu. Ancak, dil bilimleri yanında matematik ve fen programlarında

ve bunların öğretiminde yapısalcılık, özellikle 1990'lı yıllardan bu yana dikkatleri üzerinde toplamıştır (Arslan, 2007).

Yapılandırmacılık kavramı, “aktif öğrenme” kavramıyla eş zamanlı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Aktif öğrenmenin kuramsal temelleri yapılandırmacılığa ve onun öğrenme alanındaki versiyonu olan bilişsel yaklaşıma (cognitivism) dayanmaktadır (Açıkgöz, 2003).

3.2.Yapılandırmacı Öğrenme Modeli

Yapılandırmacı görüş, bilginin ne olduğu ve bir şeyi bilmenin ne anlama geldiğine ilişkin olarak nesnelci görüşten oldukça farklı bir felsefi anlayışa sahiptir. Bu görüşün temelinde, bilginin ya da anlamın dış dünyada bireyden bağımsız olarak var olmadığı ve edilgen olarak dışarıdan bireyin zihnine aktarılmadığı, tersine etkin biçimde birey tarafından zihinde yapılandırıldığı görüşü yer alır. Yapılandırmacı yaklaşım Bruner tarafından 1960'lı yılların başında sistematikleştirilmiştir. Oysa yapılandırmacılığın kökeni 18. yüzyıla kadar uzanmaktadır (Şimsek, 2001; Özerbaş, 2007).

Foerster adlı araştırmacı, yapılandırmacılığı anlayabilmek için şöyle basit bir yol önermektedir: “Bir insana düzen, sayılar, formül, simetri, doğa kanunları, obje, taxonomi vb. kavramların onun için bir keşif mi yoksa bir icat mı olduğunu sorun. Eğer o insan bu kavramları bir icat olarak ifade ediyorsa burada bir yapılandırmadan söz edebiliriz.” (Arslan, 2007).

Yapılandırmacı kuramın kapsamı genel olarak incelendiğinde, aşağıdaki yaklaşımların özgün bir bileşimi olarak nitelenebilir (Ataizi, 2000);

- Bağlaşık Öğrenme,
- Buluş Yoluyla Öğrenme,

- Durumlu Öğrenme,
- Tüketimci Öğrenme.

Bazı eğitimciler, yapılandırmacı öğrenmeye Piaget'nin bilişsel gelişme aşamaları yoluyla yaklaşırken bazıları Dewey'in deneyselciliği aracılığıyla yaklaşmaktadır; diğerleri ise objektivizmin yani gelenekselciliğin karşıtı olarak kabul etmektedir. Bu kuramcılar öğrenciyi doğasında etkinlik olan bir kişi olarak görmüşlerdir. Başka türlü ifade etmek gerekirse, öğrenci pasif olarak çevresinde olup bitene tepki veren biri değil, dünyada etkin bir rol oynayan kendi kendini düzenleyen biri olarak kabul edilir. Detaylar tartışmaya açıktır fakat çoğu otorite yapılandırmacılığa göre öğrencilerin bilgilerini oluştururken deneyimlerine dayanan aktif katılımına ihtiyaç duyulduğu konusunda hemfikirdir. Öğrenciye göre öğrenme kendi deneyimleri ve tutumları tarafından doğrusal olmayan bir şekilde gelişir. Bu deneyimler rastgele ya da öğrencinin kendisi tarafından oluşturulmuş olmak zorunda değildir. Öğretmen öylesine ustalıkla eksik yapılandırılmış problemler tasarlayabilir ki, öğrenci hedeflenen durumun çözüm yollarına tesadüfi bir şekilde ulaşabilir. Böylece öğretmenin öğretimdeki rolü bilgi verenden öte deneyimleri organize eden ve öğrencinin keşfini kolaylaştıran kişiye dönüşür. Diğer bir ifadeyle, öğretmenler bilgiyi ve kuralları basitçe dağıtmaktansa öğrencilerin yeni bilgi oluşturmalarını hızlandırıp kolaylaştırır.

Yapılandırmacı anlayış bulanık ve bilimsel olmayan düşünceyle eş anlamlı olduğu gerekçesiyle pek çok kişi tarafından eleştirilmektedir. Bazıları ise söz konusu yöntemlerin çok pahalı olduğunu, uygulama için teknolojiye gerek duyulduğunu ve değerlendirmenin zor olduğunu iddia etmektedir. Fakat konunun araştırmacıları bu iddialara hedef bazlı ve öğrenci merkezli aktivitelere duyulan ihtiyacı daha iyi açıklayan kuram ve tekniklerle karşılık vermiş, yöntemsel uygulamalar için uygun bağlamlar sağlamışlardır. Özellikle son yıllardaki eğitim araştırmaları öğretmenlerden çok öğrenciye odaklanmaktadır (Özerbaş, 2007).

Öğrenciyi merkeze alan yaklaşımlardan yapılandırmacı kuram, öğrenme kavramını öğrencinin etkin rol oynadığı bir süreç olarak algılamaktadır. Yapılandırmacılık, geleneksel bilgi kuramlarından tamamen farklıdır. Davranış ve biliş kuramlarının felsefi temelini oluşturan nesnelcilik, bilen ve bilinen arasındaki ikiliğe dayanır; başka bir ifade ile bilgi, bilenden bağımsız olarak bulunur. Bu nedenle objektif olarak değerlendirilebilir ve bireyden bireye değişmez. Yapılandırmacı yaklaşımda ise bilginin, öğrenenin var olan değer yargıları ve yaşantıları tarafından üretildiği düşünülür. Gerçek bilgi, bireyin yaşantısından bağımsız olarak gerçekleşemez.

Yapılandırmacı yaklaşım öğrenmenin bilginin aktarılması ile oluşmadığını ancak soru sorma, araştırma, problem çözme gibi öğrenci faaliyetleri ile gerçekleşebileceğini savunmaktadır. Öğrenme bilgiyi pasif biçimde almak değil, bilgiyi yapılandırmaktır. Bireylerin geçmiş yaşantıları aynı olmadığı için bir kavramla ilgili şemaları ve yeni bilgiyi yorumlamaları diğer bir bireyinki ile aynı olamaz. Ön yaşantılar, bilgi ve öğrenmeler yeni yaşantıları nasıl yorumlayacağımızı etkilemektedir. Diğer taraftan yorumlar da bilgiyi yapılandırma ve yeni öğrenmeler üzerinde etkili olmaktadır. Hazır bilgiyi birisinden ya da bir yerden almak öğrenme olarak düşünülmemelidir. Öğrenmek için öğrenci zihinsel ve çoğunlukla fiziksel olarak etkin olmalıdır. Öğrenci kendi cevaplarını, kavramlarını keşfettiğinde ve kendi yorumlarını yarattığında öğrenir; bilgi yapılarını inşa eder. Farklı biçimlerde uygulanabilen yapılandırmacı yaklaşımların ortak felsefesi öğretmenin yönettiği, kontrol ettiği ve bilgiyi aktardığı öğretmen merkezli sınıfları reddetmeleridir (Hanley, 1994; Olsen, 1996; Krynock ve Robb, 1999; Akt: Özerbaş, 2007).

Geleneksel sınıflar genellikle öğretmen konuşmasına dayalıdır ve bir ders kitabı vardır. Öğrencilerin mutlaka öğrenmesi gereken sabit, değişmeyen dünya fikri bulunmaktadır. Bilgiler parçalara bölünür, öğretmenler pasif öğrencilere bilgi ve anlamaları transfer etme yollarını araştırırlar. Öğrenci soruları ve öğrenciler arası etkileşim azdır. Yapılandırmacı sınıflarda ise bilgi nesnel gerçekler değildir, matematik ve bilim kesin dünya yerine olabilecek dünyayı tanımlamaya yarayan modellerdir. Öğretmenin rolü, öğrenci ilgisini çekmek için problemler, sorular ve

kavramlar etrafında bilgiyi organize etmektir. Öğretmen öğrencilerin yeni bakış açıları geliştirmelerine ve önceki öğrenmeleri ile bağlantı kurmalarına yardımcı olmaktadır. Fikirler geniş kavramlarla bütüncül olarak sunulur ve sonra parçalara ayrılır. Etkinlikler öğrenci merkezlidir; öğrencilerin kendi sorularını sormaları, deney yapmaları ve sonuçlara ulaşmaları için etkinlikler düzenlenir (Brooks&Brooks, 1993; Özerbaş, 2007).

Yapılandırmacılığın temel ilkeleriyle bağlantılı olarak davranışçı ve yapılandırmacı yaklaşıma göre öğrenme karşılaştırmalı biçimde aşağıda Tablo-1’de özetlenmiştir (Akt: Arslan, 2007).

Tablo 2.1. Davranışçı ve Yapılandırmacı Görüşe Göre Öğrenme (Arslan, 2007).

HEDEFÇİ (DAVRANIŞÇI) GÖRÜŞ	YAPILANDIRMACI GÖRÜŞ
Bilgi dış kaynaklıdır. Öğretmen tarafından öğrenciye aktarılır.	Bilgi iç kaynaklıdır. Öğrenme, öğrencinin kendisi tarafından oluşturulur.
Öğrenciler duydukları ve okudukları şeyleri öğrenirler. Öğretmen soyut kavramları etkili şekilde açıklarsa öğrenci bu kavramları öğrenebilir.	Öğrenciler anlamaya çalışarak kendi bilgilerini oluştururlar. Duyduklarını, okuduklarını ve gördüklerini önceki bilgilerine dayandırarak yorumlarlar. Uygun bir ön bilgi düzeyine sahip olmayan öğrenciler önlerindeki ne tam duyarlar ne de tam görürler
Öğrenci, öğrendiğini tekrar ettiği takdirde başarılı olur.	Öğrenci, öğrendiğini sergileyebildiği takdirde başarılı olur.

3.3.Yapılandırmacı Kuramın Temel Özellikleri ve İlkeleri

Yapılandırmacı kuramın temel özellikleri hakkında araştırmacıların farklı yorumları mevcuttur. Duman ve İkiel (2002), adlı araştırmacılar yapılandırmacı kuramın temel özelliklerini aşağıdaki şekilde özetlemişlerdir;

Öğrenmeye bakış açısı: Önceki bilgi ve deneyimlere dayalı olarak anlamdaki değişiklik ve gerçeği kişisel algılayışa göre keşfetmedir.

Öğretme çeşitleri: Problem çözme ve işbirliğine dayalıdır.

Öğretim stratejileri: Kendini düzenleyici ve yansıtıcı öğrenme için etkinlik sağlama, problem içeren bir sorun ile öğretime başlama, grupla ortak çalışarak işbirliğine dayalı bir strateji, içeriğin sunumunda çoklu yöntemleri kullanmayı kapsar.

İletişim stratejileri: Karşılıklı ve çoklu ortam, çoklu iletişim, çoklu araç – gereçlerden ibarettir.

Anahtar kavram: İçsel güdülenmişlik, yapılandırma, deneyim, öğrenme etkinlikleri gerçek yaşantılarla ilişkilidir.

Öğretmen: Çoklu etkileşim ve çoklu iletişim sağlar. Problem içeren ve işbirliğine dayalı öğrenme–öğretme süreçlerinde rehberlik ve modellik yapar.

Driscoll (1994) adlı araştırmacı yapılandırmacı kuramın temel ilkelerini bir bütün halinde şöyle özetlemektedir:

- Karmaşık ve çabalamayı gerektiren bir öğrenme ortamı ve gerçek konulara dayalı bir öğrenme ve öğretimin benimsenmesi.
- Öğrenmenin bir parçası olarak sorumluluk paylaşımının ve sosyal etkileşimin ve iletişimin olması.
- İçerik için çoklu sunumların olması.
- Bilgi yapılandırılmasının anlaşılması.
- Öğretimin öğrenci merkezli olması (Akt; Ekinci, 2007).

Merill (1991) yapılandırmacılığa ilişkin varsayımlarını şu şekilde belirlemiştir:

- a. Bilgi deneyimler ile yapılandırılır.
- b. Öğrenme, dünyanın kişisel bir şekilde yorumlanmasıdır.
- c. Öğrenme deneyimlere bağlı olarak geliştirilen aktif bir anlamlandırma sürecidir.
- d. Kavramsal gelişim; anlamların, çoklu bakış açısının ve içsel yansımamızın paylaşılmasından kaynaklanmaktadır.
- e. Öğrenme gerçek durumlara göre belirlenmelidir, değerlendirme ayrı bir etkinlik olarak değil hedeflerle bütün olarak yapılmalıdır (Akt; Ekinci, 2007).

Matthews (1992) yapılandırmacılığın bilgi, gerçek ve anlamla ilgili felsefi görüşlerini aşağıdaki gibi özetlemektedir:

1. Klasik epistemolojinin standart soruları, geçerli şekilde cevaplanamaz hatta bu soruların kendileri de mantıklı değildir, yanlıştır. Bilginin yapılandırmacı yorumu klasik epistemoloji çerçevesinin dışına çıkmayı gerektirir.
2. Biz dış dünyanın varlığını varsayabilmemize rağmen, ona doğrudan erişemeyiz. İnsan bilgisi olarak bilim, dış dünyanın eksiksiz keşfine dayalı yeterli bir betimleme değildir.
3. Bilgiler bizim bilişsel süzgecimizin ürünüdür. Biz çevremiz ya da nesnel gerçeklik hakkında aracı kullanmadan, doğrudan elde edilmiş bilgiye sahip olamayız. Bizim anlamlarımız deneyimlerimiz tarafından, deneyimlerimiz ise bilişsel lensimiz tarafından yoğun şekilde etkilenir.
4. Bilgi bireysel ve sosyal olarak yapılandırılır, nesnel değil öznelidir.
5. Bilimsel kuramlar geçicidir; çünkü eksiktirler, çürütüldükçe güncellenmeye ya da yenisi ile değiştirilmeye mahkûmdurlar.
6. Doğanın yasaları yoktur; bilimsel yasa olarak bilinen açıklama ve kurallar, tamamıyla insan etkinliğinin sonucu olan açıklamaları temel alır ve yine insan zihninin ortaya koyduğu yapılardır.
7. Bilimsel bilginin tanımladığı “gerçek”, gerçeğin kendisi ya da bütünü değil, sadece bilimsel yöntemin tüm sınırlılıklardan etkilenen gözlem ve yorumların öngördüğü ve mutlak gerçekliğe uygun olduğu varsayılan bir gerçekliğin resmidir.

Ne gerçeklik bilimin öngördüğü gerçeklikten ibarettir, ne de bilimsel bilgi bilimin öngördüğü gerçeğin tamamıdır. Bilimsel bilgi gerçekliği doğrudan açıklayabilme yeteneğinden yoksundur.

8. Bilimsel bilgi, kendileri de teori yüklü olan gözlemlerden yola çıkılarak üretilir. Nesnel ölçme yapılamadığından, nesnel bilgiye ulaşma olanağı da yoktur.

9. Bilimsel kuram ve modellerin gerçeğe uygunluğunu kontrol etme olanağı yoktur. İnsanlar olarak bunu yapabilecek bir ölçüt ya da başvuru kaynağından yoksunuz (Akt: Şimşek, 2004).

Yapılandırmacılığın temel ilkeleri aşağıdaki gibi formüle edilmiştir (Brooks&Brooks, 1993);

1. Öğrencileri konuya ilgi uyandıran problemlere yönlendirmek
 2. Öğrenmeyi en genel kavramlarla yapılandırmak
 3. Öğrencilerin bireysel görüşlerini ortaya çıkarmak ve bu görüşlere değer vermek
 4. Eğitim programını öğrenci görüşlerine göre yönlendirmek
 5. Öğrenmelerin değerlendirilmesini öğretim kapsamında ele almak
- (Akt: Özerbaş, 2007).

3.4.Yapılandırmacı Yaklaşımda Öğretmenin Rolü

Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmen bilgiyi aktaran değil, öğrencilerin bilgiyi zihinlerinde oluşturmalarında ve kullanabilmelerinde rehberlik eden konumundadır.

Yapılandırmacı öğretmen açık fikirli, çağdaş, kendini yenileyebilen, bireysel farklılıkları dikkate alan ve alanında çok iyi olmanın yanında, bilgiyi aktaran değil uygun öğrenme yaşantılarını sağlayan ve öğrenenlerle birlikte öğrenen olmalıdır (Selley, 1999:22; Akt: Şaşan, 2002; Özerbaş, 2007).

Yapılandırmacı öğretmen; bireye uygun etkinlikler yaratma, öğrenenlerin hem birbirleri ile hem de kendisi ile kurlmalarını cesaretlendirme, işbirliğini teşvik etme, öğrenenlerin fikir ve sorularını açıkça ifade edecekleri ortamları oluşturma gibi rolleri yerine getirmek durumundadır.

Öğretmen, öğrenenlerin bireysel farklılıklarına uygun seçenekler sunar, yönergeler verir, her öğrenenin kendi kararını kendisinin oluşturmaya yardımcı olur. Bu noktada öğretmen- yol gösterici ve rehberdir. Öğretmenler, problemi öğrenenler için çözmek yerine öğrencinin çözümlemesi için ortam hazırlarlar.

Öğretmen düşündürücü sorular sorarak öğrenenleri araştırmaya ve problem çözmeye teşvik eder. Öğretmen, öğrenene soru sorar ama neyi ya da nasıl düşüneceğini söylemez. Yapılandırmacı öğretmen kuzey yıldızı gibidir, öğrencinin nereye gideceğini söylemez fakat yolunu bulmasına yardımcı olur (Brooks ve Brooks, 1999; Akt: Şaşan, 2002).

Yapılandırmacı sınıflardaki öğretmen rolleri aşağıdaki gibi özetlenebilir (Akt: Özerbaş, 2007);

- Öğrencilerin ön bilgilerini açığa çıkarmak
- Öğrenci liderliği, işbirliği ve katılımını sağlamak
- Sınıf kontrolünü öğrencilere bırakmaya istekli olmak
- Derse yön vermek için öğrenci düşüncesi, yaşantısı ve ilgilerini kullanmak
- Yazılı materyal ve uzmanlar gibi alternatif kaynaklar sunmak
- Öğrencinin öğrenebileceği pek çok kaynaktan birisi olmak
- Açık uçlu sorular sormak, öğrencileri kendi soruları ve cevaplarını düşünmeye yönlendirmek
- Soruları cevaplandırmak için zaman tanımak
- Öğrencileri olayların nedenlerini ve sonuçlarını bulmaya teşvik etmek

- Öğrencileri kendi düşüncelerini test etmeye, kendi sorularını yanıtlamaya ve kendi varsayımlarını oluşturmaya teşvik etmek
- Öğretmen fikri ya da kitapta yazılanlardan önce öğrenci fikirlerini araştırmak
- Öğrencileri diğer bireylerin kavramlarını sorgulamaya teşvik etmek
- İşbirliği, bireysel saygıyı vurgulayan işbirlikli öğrenme stratejileri kullanmak.

3.5. Yapılandırmacı Yaklaşımda Öğrencinin Rolü

Yapılandırmacı öğrenme, öğrenenin kendi yetenekleri, güdeleri, inançları, tutumu ve tecrübelerinden edindikleri ile oluşan bir karar verme sürecidir. Birey öğrenme sürecinde seçici, yapıcı ve etkindir.

Öğrenmenin kontrolü bireydedir. Öğrenmeye öğretmeniyle birlikte yön verir. Öğrenenlerin önceki yaşantıları, öğrenme stilleri, bakış açıları ve hazır bulunuşluk düzeyleri öğrenmelerine yön veren etmenlerdendir. Öğrenen kendi kararlarını kendi alır (Brooks ve Brooks, 1993; Ülgen, 1994; Akt; Şaşan, 2002).

D.C.Philips (1995) yapılandırmacılıkta öğrenci için üç rol tanımlar:

1. Aktif Öğrenci: Bilgi ve anlama aktif bir biçimde oluşur.
2. Sosyal Öğrenci: Bilgi ve anlama sosyal bir biçimde yapılandırılır.
3. Yaratıcı Öğrenci: Bilgi ve anlama bireyin kendisi tarafından oluşturulur (Akt: Ekinci, 2007).

Yapılandırma sürecinin merkezinde konu, ya da edindirilmesi gereken hedef davranışlar değil, öğrenenin kendisi yer alır. Yani öğrenciler öğrenmeyi kendilerine sunulan biçimiyle değil, zihinlerinde yapılandırdıkları biçimiyle oluştururlar.

Yapılandırmacı yaklaşımda öğrencilerin bilgiyi alan bireyler olarak değil; araştıran, sorgulayan, merak eden, gözlem yapan, çalışmalarını değerlendiren, yorum

yapan yani aktif olarak çalışan küçük araştırmacılar olmalarının beklendiği sonucuna varılabilir (Yaşar, 1998; Ekinci, 2007).

3.7. Yapılandırıcı Sınıfta Öğrenme Faaliyetleri ve Bulunması Gereken Özellikler

Yapılandırıcı sınıflarda anlamlı öğrenmenin gerçekleşebilmesi için öğrenme faaliyetleri değişik biçimlerde tasarlanabilir. Yapılandırıcı öğrenme faaliyetleri beş aşamada gerçekleştirilebilir (Brooks&Brooks, 1993);

1. Dikkat çekmek (engage): Öğrenciler ilk olarak öğrenme göreviyle karşılaşmakta, geçmiş yaşantıları ile şu andaki yaşantıları arasında bağlantı kurmaktadır. Soru sormak, bir problemi tanımlamak, ilginç bir olayı anlatmak, öğrencinin dikkatini çekmekte ve öğrenme görevine odaklanmalarına yardımcı olmaktadır.

2.Keşfetmek (explore): Öğrenci materyal ve öğrenme göreviyle doğrudan etkileşime girmektedir. Grupla çalışırken paylaşmayı ve iletişimi sağlayan ortak yaşantılar gerçekleşmektedir. Öğretmen materyalleri sunarak ve öğrencilere rehberlik ederek “yönlendirici” görevini üstlenmektedir.

3.Açıklamak (explain): Öğrenciler soyut yaşantıları iletişimsel forma dönüştürmektedir. Çalışma gruplarında öğrenciler arkadaşlarının bilgilerini desteklemekte, gözlemlerini, fikirlerini, sorularını ve hipotezlerini açıklamaktadır. Dil, iletişim aracıdır ve öğrencilerin keşfettiklerini açıklamalarını sağlar. Öğretmen, anlama düzeyine ve olası yanlış kavramlara karar verebilir. Yazma, resim, video ya da kasete alma gibi öğrenci gelişimi ve ilerlemesini kaydeden araçlar kullanılabilir. Öğrenenler boyama, çizim, üç boyutlu şekiller yaparak, kitap yazıp şarkı söyleyerek ya da drama hazırlayarak yeni bilgilerini yansıtabilir.

4. Bilgiyi anlamlandırmak (elaborate): Öğrenciler öğrendikleri kavramları genişletmekte, diğer ilgili kavramlarla ilişki kurmakta ve bilgisini gerçek yaşamda kullanmaktadır.

5. Değerlendirmek (evaluate): Değerlendirme devam eden bir süreçtir. Öğretim sürecinin her aşamasında yer almaktadır. Bu süreçte şu teknikler kullanılabilir; öğretmen gözlemleri, öğrenci görüşmeleri, öğrenci tümel dosyaları, proje ve probleme dayalı öğrenme ürünleri (Akt: Özerbaş, 2007).

Yapılandırmacı sınıf aşağıdaki özelliklere sahip olmalıdır (Yapıcı, 2009);

1. Kalabalık olmamalıdır. Çünkü öğrenmenin merkezinde öğrenci ve etkinlikleri vardır. Her bir öğrencinin kişisel gelişiminin izlenebilmesi sınıf mevcutlarının azaltılması ile mümkün olabilir. Bu mevcut maksimum (ülke şartları da göz önüne alındığında) 30 olmalıdır. Ama gelecek açısından uzun vadede bu mevcut 20'ye indirilecek şekilde düşünülmelidir.

2. Yapılandırmacı sınıf teknolojik olmalıdır. Bilginin üretilmesi için sınıfın dünyaya açık olması gerekir. Bu bilişim teknolojisi ile mümkün olabilir. İnternet bağlantısı, telefon, televizyon, kitaplık (içi dolu), dersle ilgili gerekli materyal ve diğer donanımlar..vs. 3. sınıflar branşlara ayrılmalıdır. Türkçe sınıfı, matematik sınıfı, fen bilgisi sınıfı gibi... Her sınıfta ders için gerekli teknik donanım ve materyal standart olmalıdır.

4. Sınıf en azından iki bölümden oluşmalıdır. Biri klasik anlamda dersin yapıldığı bölüm diğeri de gerekli materyallerin ve her an kullanılmayan donanımların bulunduğu depo bölümü (mutfak kileri gibi düşünülebilir).

5. Sınıfın bir bölümü öğretmen ofisi gibi tasarlanmalıdır. Ve her öğretmenin mümkünse bir sınıfı bulunmalıdır.

6. Öğrenci her türlü etkinliği sınıfta yapabilecek standartlara ve ortama kavuşturulmalıdır. Ödev ve çanta terk edilmelidir.

7. Her öğrencinin özel masa, dolap ve mümkünse diz üstü bilgisayar bulunmalıdır (uzun vadede bu planlama yapılmalıdır).

8. Yapılandırmacı sınıfların heterojen olmasına özen gösterilmelidir. Bu, bilgi üretmeyi hedefleyen yapılandırmacılık için gerekli farklılık ve düşünce çatışmalarını kolaylaştıracaktır.

9. Sınıf, düzen ve biçim değiştirmeyi kolaylaştıracak taşınabilir eklenip çıkarılabilir masa ve materyallerden oluşturulmalıdır.

10. Sınıfta ses ve gürültüyü geçirmeyen teknoloji oluşturulmalıdır.

11. Sınıf, öğrencinin okulda bulunmadığı zamanlarda (örneğin hastalık, örneğin o gün okula gitmek istemeyiş gibi) evde öğretimi sağlayacak, uzaktan öğretim teknolojisi ile desteklenmelidir.

12. Sınıf öğrencide aitlik duygusunu oluşturacak bir biçimde düzenlenmelidir. Örneğin yaş özelliklerini göre, sınıfın ortak görüşleri doğrultusunda posterler, resimler vs ile dizayn edilmelidir.

3.7. Yapılandırmacı sınıf ortamı ile geleneksel sınıf ortamının karşılaştırılması

Yapılandırmacı sınıf ortamı ile geleneksel sınıf ortamının karşılaştırılması aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Glickman ve diğerleri, 2004, s.111; Akt: Çınar ve ark, 2006);

Tablo 3.1. Yapılandırmacı sınıf ortamı ile geleneksel sınıf ortamının karşılaştırılması

	GELENEKSEL SINIF	YAPILANDIRMACI SINIF
Amaç	Bilginin aktarılması	Bilginin yapılandırılması
Müfredat	<ul style="list-style-type: none"> • İçerik merkezli • Katı, ardışık 	<ul style="list-style-type: none"> • Problem merkezli • Esnek, örüntülü
Öğretim Odağı	<ul style="list-style-type: none"> • Bilginin parçalara ayrılması • Yatay, yüzeysel 	<ul style="list-style-type: none"> • Büyük fikirler • Derinlik
Planlama	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmen tarafından yapılır 	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmen ve öğrenci tarafından yapılır
Öğretim Yöntemleri	<ul style="list-style-type: none"> • Anlatım • Öğretmen doğru cevabı arayan sorular sorar • Ezberci • Öğretmen dönütüne göre öğrencinin alıştırma yapması • Bağımsız öğrenci alışımları 	<ul style="list-style-type: none"> • Açık uçlu tartışma • Öğrenci kaynaklı sorular • Problem çözme • Araştırmacı • Aktif öğrenme • İşbirlikli öğrenme • Bireysel ve grupla yapılandırma
Değerlendirme	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrenmeden bağımsız • Öğrenmeyi ölçmeyi ve öğrencileri derecelendirmeyi amaçlar • Öznel sınav ve testler • Dışarıdan veya öğretmen tarafından tasarlanır 	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrenmeyle bağlantılı • Öğretmen ve öğrenci tarafından birlikte planlanır • Öğrencinin yapılandırma düzeyini belirlemeye yönelik • Oluşturmacı • Ürün ve süreci birlikte değerlendirme • Bireyi, grubu değerlendirme

Yapılandırmacı yaklaşıma sahip sınıf ortamı ile geleneksel sınıf ortamının karşılaştırılması farklı olarak aşağıdaki şekilde de özetlenebilir (Brooks ve Brooks,1999; Akt: Şimşek, 2004; Ekinci, 2007).

Tablo 3.2. Geleneksel sınıf ile Yapılandırmacı Yaklaşım Sahip Sınıf Ortamının Karşılaştırılması

Geleneksel Sınıf Ortamı	Yapılandırmacı Yaklaşım Sahip Sınıf Ortamı
Müfredat, temel beceriler vurgulanarak parçadan bütüne doğru sunulur.	Müfredat, ana kavramlar vurgulanarak bütünden parçaya doğru sunulur.
Sabit müfredata katıca bağlı kalmak önemlidir.	Öğrencilerin sorularını takip etmek önemlidir.
Program uygulamaları, konu kitabı ve çalışma kitabı üzerine kuruludur.	Program uygulamaları, verilerin ilk kaynaklarına ve el becerilerine dayalı materyaller üzerine kuruludur.
Öğrenciler, öğretmenlerin üzerine bilgi ekleyeceği boş birer pano olarak görülür.	Öğrenciler, dünya hakkında teoriler çıkarabilecek birer düşünür olarak görülür.
Öğretmenler genellikle, bilgiyi öğrenciye neşreden didaktik bir üslup ile davranır.	Öğretmenler, bilgi ile öğrenci arasında aracılık eden etkileşimli bir tavır içinde olur.
Öğretmen öğrencinin öğrenmesini onaylamak için doğru cevabı arar.	Öğretmen, öğrencinin o anki kavramlarını sonraki derslerde kullanabileceği bakış açısını arar.
Öğrenme, öğretimden tamamen bağımsız olarak sınavlar ile değerlendirilir.	Öğrenme, öğrencinin verilen görevleri yerine getirirken yapılan öğretmen gözlemleri ile de değerlendirilir.
Öğrenci temel olarak yalnız çalışır.	Öğrenci temel olarak grup çalışması yapar.

3.8. Türkiye’de Yapılandırmacılığa Dayalı Sosyal Bilgiler Öğretim Programları Geliştirme Çalışmaları

Sosyal bilgiler sözel bilgi, kavram ilke ve genellemelerin öğrenildiği bir alan olduğundan, ezber gerektiren bir ders olarak düşünülmektedir. Ancak sosyal bilgiler dersinin öğrencilerin düşünme yetilerini, bireyler arası ilişkilerini geliştirebilme, iş birliği içinde çalışabilme, öğrencileri hoşgörülü kendine güvenen, yaratıcı bireyler olarak yetiştirebilme amaçlarına ulaşabilmesi için; bilgi öğrencilere doğrudan aktarılmamalı, uygun ortamlar yaratılarak öğrencilerin birbiriyle çalışarak ve bilgilerini kendileri keşfederek oluşturmaları sağlanmalıdır (Deveci,2003; Akt: Ekinci, 2007).

MEB tarafından programda yapılan yenileştirme çalışmalarının gerekçesi şu şekilde ifade edilmiştir:

“Millî Eğitim Şûrası ve benzeri platformlarda sıklıkla, öğretim programlarının, öğrencilerin bilgiye ulaşma yollarını öğrenmelerine, sorun çözme ve karar verme becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesine ihtiyaç olduğu dile getirilmektedir. Tüm bu ihtiyaçlar doğrultusunda dünya da yaşanan gelişmelere paralel olarak, öğretim programlarında yeni yaklaşımlar dikkat çeker duruma gelmiştir. Bu nedenle program, tümüyle davranışçı yaklaşımlardan öte, bilginin taşıdığı değeri ve bireyin var olan deneyimlerini dikkate alarak, yaşama etkin katılımını, doğru karar vermesini, sorun çözmelerini destekleyici ve geliştirici bir yaklaşım doğrultusunda yapılandırmayı önemseyen bir gelişim göstermektedir. Bu yaklaşımla öğrenci merkezli, dolayısıyla etkinlik merkezli, sosyal bilgiler açısından, bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencinin kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak çevreyle etkileşimine olanak sağlayan yeni bir anlayış yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır”(Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, 2004;Akt: Ekinci, 2007).

Bu anlayış doğrultusunda sosyal bilgiler programının amaçları 2004 İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Programı’nda şu şekilde belirtilmiştir (Akt: Ekinci, 2007):

1. Her öğrencinin birey olarak kendine özgü olduğunu kabul eder.

2. Öğrencilerin gelecekteki yaşamlarına ışık tutarak, bireylerden beklenen niteliklerin geliştirilmesine duyarlılık gösterir.

3. Bilgi, kavram, değer ve becerilerin gelişmesini sağlayarak, öğrenmeyi öğrenmenin gerçekleşmesini ön planda tutar.

4. Öğrencileri düşünmeye, soru sormaya ve görüş alışverişi yapmaya özendirir.

5. Öğrencilerin fiziksel ve duygusal açıdan sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesini amaçlar.

6. Millî kimliği merkeze alarak, evrensel değerlerin benimsenmesine önem verir.

7. Öğrencilerin kendi örf ve âdetleri çerçevesinde ruhsal, ahlâkî, sosyal ve kültürel yönlerden gelişmesini hedefler.

8. Öğrencilerin haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren bireyler olarak yetişmesini önemser.

9. Öğrencilerin toplumsal sorunlara karşı duyarlı olmasını sağlar.

10. Öğrencilerin öğrenme sürecinde deneyimlerini kullanmasına ve çevreyle etkileşim kurmasına olanak sağlar.

11. Her öğrenciye ulaşabilmek için öğrenme-öğretme yöntem ve tekniklerindeki çeşitliliği dikkate alır.

12. Periyodik olarak, öğrenci çalışma dosyalarına bakılarak öğrenme ve öğretme süreçlerinin akışı içerisinde değerlendirmeye olanak sağlar.

3.9. Sosyal Bilgiler Programının Beceriler Boyutu

2004 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında beceriler şu şekilde sıralanmıştır (Akt, Ekinci, 2007);

1. Eleştirel Düşünme Becerisi,
2. Yaratıcı Düşünme Becerisi
3. İletişim ve Empati Becerisi
4. Araştırma Becerisi
5. Problem Çözme Becerisi
6. Karar Verme Becerisi

7. Bilgi Teknolojilerini Kullanma Becerisi
8. Girişimcilik Becerisi
9. Türkçeyi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma Becerisi
10. Gözlem Becerisi
11. Mekânı Algılama Becerisi
12. Zaman ve Kronolojiyi Algılama Becerisi
13. Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi
14. Sosyal Katılım Becerisi

3.10. Sosyal Bilgiler Programının Değerler Boyutu

Programın diğer bir bölümü ise değer öğretimidir. Programda değerlerin özellikleri şu şekilde sıralanmıştır (Akt: Ekinci, 2007):

1. Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen birleştirici olgulardır.
2. Toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir.
3. Sadece bilinç değil duygu ve heyecanları da ilgilendiren yargılardır.
4. Değerler bireyin bilincinde yer alan ve davranışı yönlendiren güdülerdir.
5. Değerlerin normlardan farkı normlardan daha genel ve soyut bir nitelik taşımasıdır. Değer normu da içerir.

Sosyal Bilgiler Programının Değerleri Aşağıdaki Gibidir;

· Adil olma	· Bağımsızlık
· Bilimsellik	· Çalışkanlık
· Dayanışma	· Duyarlılık
· Dürüstlük	· Sevgi
· Estetik	· Hoşgörü
· Misafirperverlik	· Saygı
· Sorumluluk	· Temizlik
· Vatanseverlik	· Yardımseverlik
· Sağlıklı olmaya önem verme	· Aile birliğine önem verme

IV. BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

4.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada alan taraması yöntemi kullanılmıştır. Öğretmenlerden anket yoluyla elde edilen veriler, frekans tabloları, varyans analizi, sınıflama ve sıralama ölçekleri kullanılarak açıklanmıştır.

4.2. Evren

Araştırmanın evrenini, 2008–2009 eğitim-öğretim yılında, Kars ili ve ilçelerinde, sadece 6 ve 7. sınıfların Sosyal Bilgiler dersine giren öğretmenler oluşturmuştur.

4.3.Örnekleme

Araştırmanın örneklemini Kars ili ve ilçelerinde bulunan İlköğretim Okullarında, 6 ve 7. sınıflarda Sosyal Bilgiler dersini okutan 50 öğretmen oluşturmuştur. Örnekleme oluşturan öğretmenlerin cinsiyetleri, mesleki deneyimleri, okuttıkları sınıflar, mezun oldukları kurumlar ve görev yaptıkları okulların yerleşim yerleri istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

4.4. Veri Toplama Aracı

Araştırmada, veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırmada Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde yüksek lisans tezi olarak Doç. Dr. M.Bahaddin ACAT'ın danışmanlığında yüksek lisans öğrencisi Arzu Ekinci tarafından hazırlanan “İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Yapılandırıcı Yaklaşım Bağlamında Değerlendirilmesi” adlı araştırmada geliştirilen anket Doç. Dr. M.Bahaddin ACAT'tan izin alınarak kullanılmıştır. Ekinci

(2007) tarafından yapılan araştırmada, ölçeğin güvenilirlik katsayısı (crombach alfa) 0,90 olarak tespit edilmiştir. Anket, beşli Likert tipinde hazırlanmıştır. Her maddeye verilecek cevap kodları 1.00 ile 5.00 arasında değişmektedir. Dereceleme maddeleri “1-Kesinlikle Katılıyorum, 2- Katılıyorum, 3-Kısmen Katılıyorum, 4- Katılmıyorum, 5- Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneklerinden oluşmaktadır. Aralıkların eşit olduğu varsayımından hareket edilerek, aritmetik ortalamalar için puan aralığı katsayısı 0.80 olarak bulunmuştur. Puan Aralığı = (En Yüksek Değer-En Düşük Değer)/5 = 4/5 = 0,8. Böylece aritmetik ortalamaların değerlendirme aralığı elde edilmiştir.

4.5. Verilerin Toplanması

Araştırmanın yapıldığı Kars ili ve ilçelerindeki ilköğretim okullarına, Kars İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden valilik onaylı yazılı izin alınmasının ardından, anket formları araştırmanın evreninde yer alan öğretmenlere dağıtılmış ve sonrasında toplanmıştır. Anketlerin bir kısmı öğretmenlerin anketi yanıtlamak istememesi, raporlu ya da izinli olması gibi nedenler ile geri dönmemiştir.

4.6. Verilerin Çözümlemesi

Verilerin çözümlenmesinde, öğretmenlerin cinsiyeti, öğretmenin çalıştığı kurum, okulun yerleşim yeri sorularının istatistiksel değerlendirilmesinde nominal (sınıflama) ölçek, öğretmenin deneyimi, okuttuğu sınıf ve diğer sorularda ordinal (sıralama) ölçek ve varyans analiz yöntemleri kullanılmıştır.

V.BÖLÜM

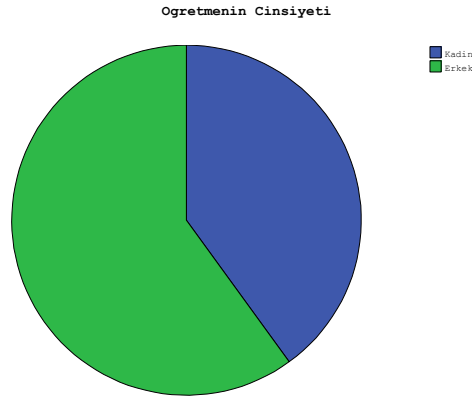
BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmada, ankete katılan öğretmenlerin; yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda hazırlanan sosyal bilgiler öğretimi hakkındaki görüşleri incelenmiş ve bunlar istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Anketteki tüm sorulara ait bulgular aşağıda tablo ve grafikler eşliğinde aktarılmış ve yorumlanmıştır.

1. “Cinsiyetiniz” Sorusunun Yanıtlarının Oransal Dağılımı

Şekil 4.1. “Cinsiyetiniz” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

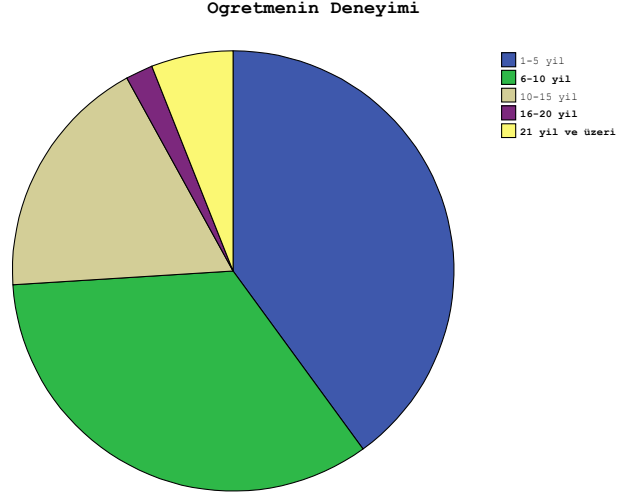
Tablo 4.1. “Cinsiyetiniz” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Cinsiyet	F	%
Kadın	20	40,0
Erkek	30	60,0
Toplam	50	100,0

Anket çalışmasına katılan öğretmenlerin %60’ı erkek, %40’ı kadın olarak tespit edilmiştir.

2. “Öğretmenlik Deneyiminiz” Sorusunun Yanıtlarının Oransal Dağılımı

Şekil 4.2. “Öğretmenlik Deneyiminiz” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

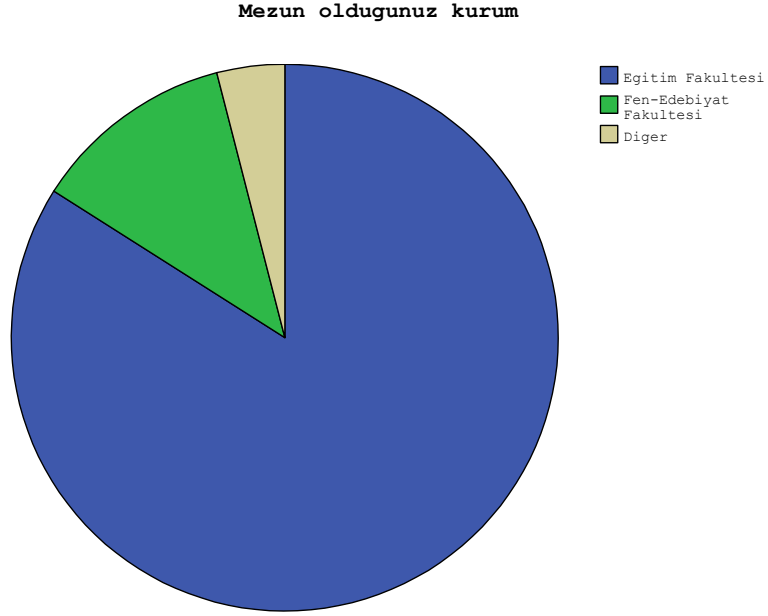
Tablo 4.2. “Öğretmenlik Deneyiminiz” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Öğretmenlik Deneyimi	F	%
1-5 yıl	20	40,0
6-10 yıl	17	34,0
10-15 yıl	9	18,0
16-20 yıl	1	2,0
21 yıl ve üzeri	3	6,0
Toplam	50	100,0

Ankete katılan öğretmenlerin, %40’ı 1-5 yıl arası; %34’ü 6-10 yıl arası; %18’i 10-15 yıl arası; %2’si 6-20 yıl arası; %6’sı ise 21 yılın üzerinde meslek deneyime sahiptir.

3. “Mezun Olduğunuz Kurum” Sorusunun Yanıtlarının Oransal Dağılımı

Şekil 4.3. “Mezun Olduğunuz Kurum” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

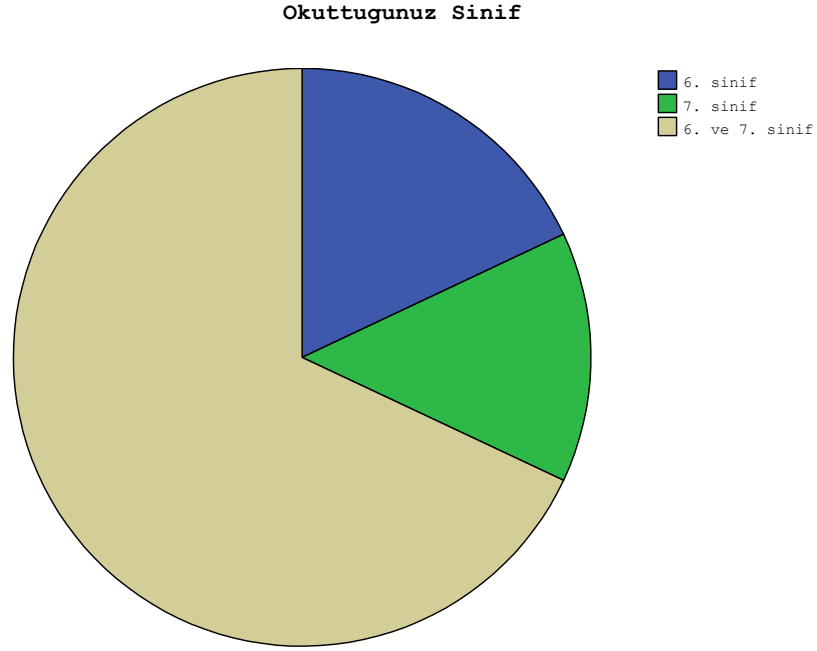
Tablo 4.3. “Mezun Olduğunuz Kurum” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Mezun Olunan Kurum	F	%
Eğitim Fakültesi	42	84,0
Fen-Edebiyat Fakültesi	6	12,0
Diğer	2	4,0
Toplam	50	100,0

Ankete katılan öğretmenlerin %84’ü Eğitim Fakültesi, %12’si Fen-Edebiyat Fakültesi, %4’ü ise diğer fakültelerden mezundur.

4. “Okuttuğunuz Sınıf” Sorusunun Yanıtlarının Oransal Dağılımı

Şekil 4.4. “Okuttuğunuz Sınıf” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

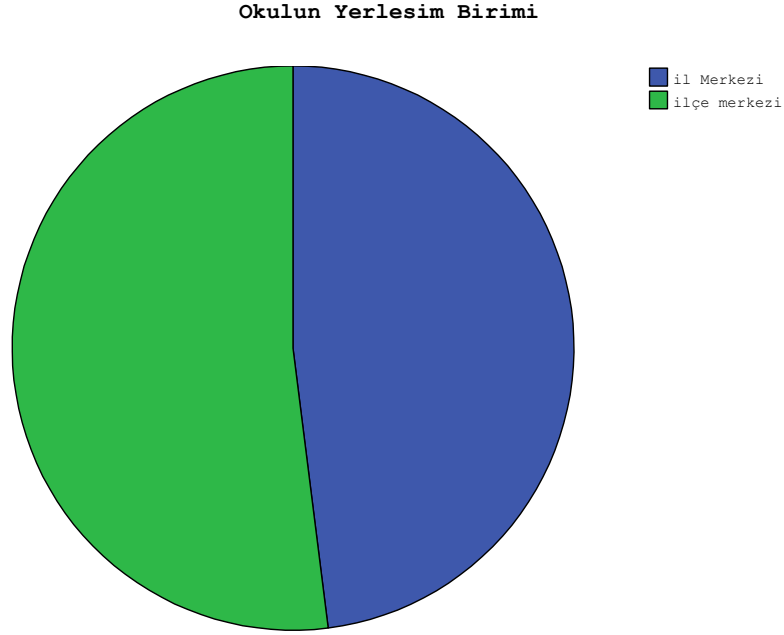
Tablo 4.4. “Okuttuğunuz Sınıf” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Okutulan Sınıf	F	%
6. sınıf	9	18,0
7. sınıf	7	14,0
6. ve 7. sınıf	34	68,0
Toplam	50	100,0

Ankete katılan öğretmenlerin %18’i 6.sınıfları, %14’ü 7.sınıfları okuturken, %84’ü her iki sınıfın da derslerine girmektedir.

5. “Okulunuzun bulunduğu yerleşim birimi” Sorusunun Yanıtlarının Oransal Dağılımı

Şekil 4.5. “Okulunuzun bulunduğu yerleşim birimi” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Tablo 4.5. “Okulunuzun bulunduğu yerleşim birimi” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Okulun Bulunduğu Yer	F	%
İl Merkezi	24	48,0
İlçe merkezi	26	52,0
Toplam	50	100,0

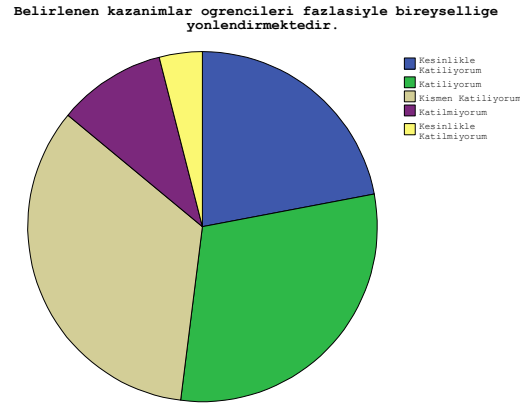
Ankete katılan öğretmenlerin %48’i il merkezinde, %52’si ilçe merkezlerinde görev yapmaktadır.

6. “Belirlenen kazanımlar öğrencileri fazlası ile bireyselliğe yönlendirmektedir” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.6. “Belirlenen kazanımlar öğrencileri fazlası ile bireyselliğe yönlendirmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	11	22,0
Katılıyorum	15	30,0
Kısmen Katılıyorum	17	34,0
Katılmıyorum	5	10,0
Kesinlikle Katılmıyorum	2	4,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.6. “Belirlenen kazanımlar öğrencileri fazlası ile bireyselliğe yönlendirmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Ankete katılan öğretmenlerin “Belirlenen kazanımlar öğrencileri fazlası ile bireyselliğe yönlendirmektedir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %22, Katılıyorum %30, Kısmen Katılıyorum %34, Katılmıyorum %10, Kesinlikle Katılmıyorum %4. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu (%86), belirlenen kazanımların öğrencileri bireyselliğe yönlendirdiğini düşünürken, %14’ü bu düşünceyi paylaşmamaktadırlar.

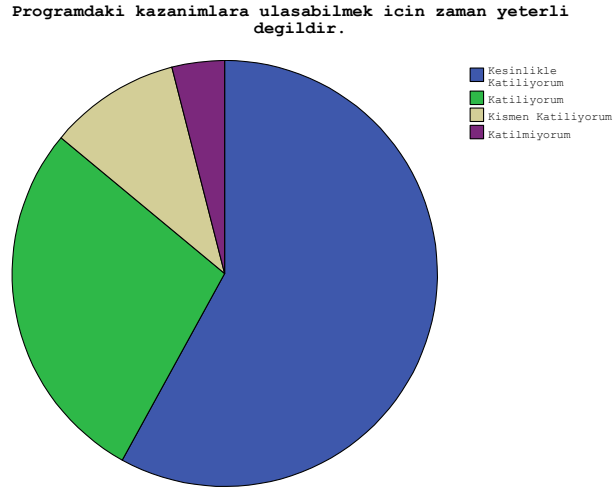
7. “Programdaki kazanımlara ulaşabilmek için zaman yeterli değildir”

Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.7. “Programdaki kazanımlara ulaşabilmek için zaman yeterli değildir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Katılıyorum	14	28,0
Kısmen Katılıyorum	5	10,0
Katılmıyorum	2	4,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.7. “Programdaki kazanımlara ulaşabilmek için zaman yeterli değildir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Öğretmenlerin “Programdaki kazanımlara ulaşabilmek için zaman yeterli değildir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %58, Katılıyorum %28, Kısmen Katılıyorum %10, Katılmıyorum %4. Yanıtlar incelendiğinde, öğretmenlerin büyük bölümünün (%96) zaman yetersizliği konusunda hemfikir olduklarıyla karşılaştırılırken, sadece %4’ünün zamanın yeterli olduğunu düşündüğü görülmektedir.

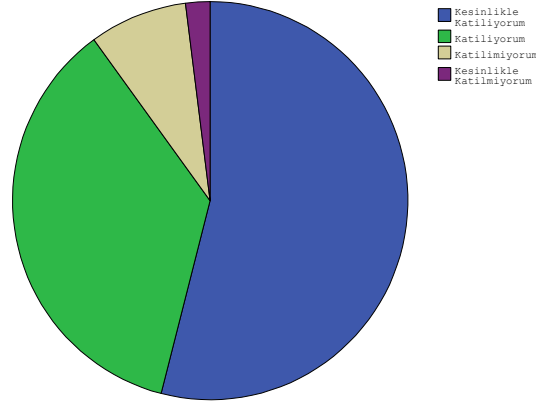
8. “Araç gereç eksikliği (internet, bilgisayar, kaynak kitap, gezi imkânı) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştirmektedir” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.8. “Araç gereç eksikliği (internet, bilgisayar, kaynak kitap, gezi imkânı) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştirmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	27	54,0
Katılıyorum	18	36,0
Katılmıyorum	4	8,0
Kesinlikle Katılmıyorum	1	2,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.8. “Araç gereç eksikliği (internet, bilgisayar, kaynak kitap, gezi imkânı) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştirmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Araç gereç eksikliği (internet, bilgisayar, kaynak kitap, gezi imkânı) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştirmektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin “Araç gereç eksikliği (internet, bilgisayar, kaynak kitap, gezi imkânı) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştirmektedir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %54, Katılıyorum %36, Katılmıyorum %8, Kesinlikle Katılmıyorum %2. Öğretmenlerin büyük kısmının (%90) araç-gereç yetersizliğinden programın olumsuz etkilendiğini düşündükleri ortaya çıkmaktadır.

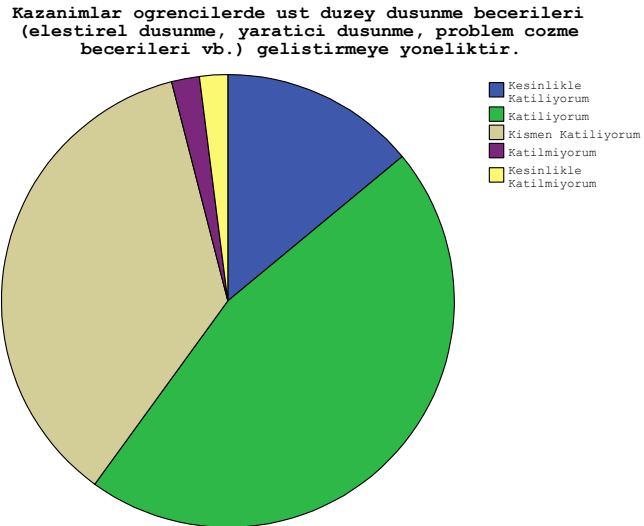
9. “Kazanımlar öğrencilerde üst düzey düşünme becerileri(eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme becerileri vb.) geliştirmeye yöneliktir”

Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.9. “Kazanımlar öğrencilerde üst düzey düşünme becerileri(eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme becerileri vb.) geliştirmeye yöneliktir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	7	14,0
Katılıyorum	23	46,0
Kısmen Katılıyorum	18	36,0
Katılmıyorum	1	2,0
Kesinlikle Katılmıyorum	1	2,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.9. “Kazanımlar öğrencilerde üst düzey düşünme becerileri(eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme becerileri vb.) geliştirmeye yöneliktir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Ankete katılan öğretmenlerin “Kazanımlar öğrencilerde üst düzey düşünme becerileri (eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme becerileri vb.) geliştirmeye yöneliktir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %14, Katılıyorum %46, Kısmen Katılıyorum %36, Katılmıyorum %2, Kesinlikle Katılmıyorum %2. Bu sorunun yanıtları, öğretmenlerin hemen hemen tümünün (%96) programı olumlu karşıladıklarını göstermektedir.

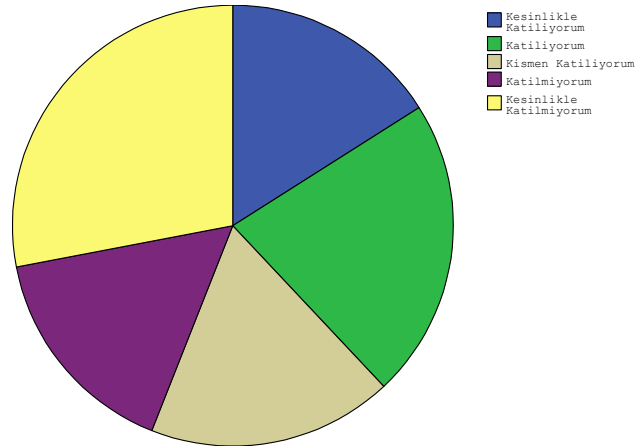
10. “Okulun konumu, öğrenci ve velilerin sosyo-ekonomik, kültürel yapısı kazanımlara ulaşılabilmesi için uygundur” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.10. “Okulun konumu, öğrenci ve velilerin sosyo-ekonomik, kültürel yapısı kazanımlara ulaşılabilmesi için uygundur” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	8	16,0
Katılıyorum	11	22,0
Kısmen Katılıyorum	9	18,0
Katılmıyorum	8	16,0
Kesinlikle Katılmıyorum	14	28,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.10. “Okulun konumu, öğrenci ve velilerin sosyo-ekonomik, kültürel yapısı kazanımlara ulaşılabilmesi için uygundur” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Okulun konumu, öğrenci ve velilerin sosyo-ekonomik, kültürel yapısı kazanımlara ulaşılabilmesi için uygundur.

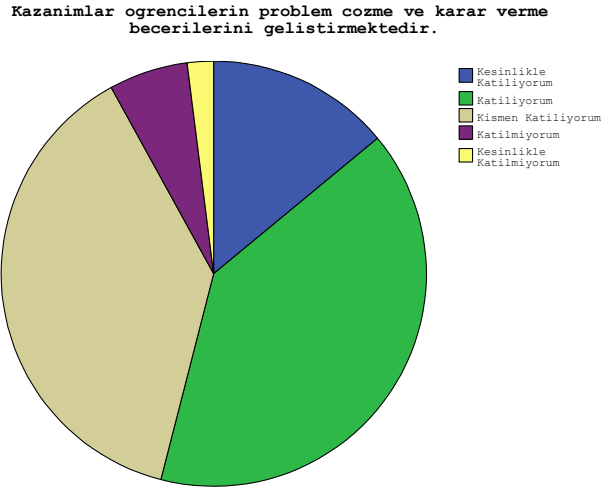
Ankete katılan öğretmenlerin “Okulun konumu, öğrenci ve velilerin sosyo-ekonomik, kültürel yapısı kazanımlara ulaşılabilmesi için uygundur” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %16, Katılıyorum %22, Kısmen Katılıyorum %18, Katılmıyorum %16, Kesinlikle Katılmıyorum %28. Sonuçlardan da anlaşılacağı gibi bu konuda öğretmenler kararsız yanıtlar vermişlerdir. Öğretmenlerin %44’ü bu görüşe katılmamaktadır.

11. “Kazanımlar öğrencilerin problem çözme ve karar verme becerilerini geliştirmektedir” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.11. “Kazanımlar öğrencilerin problem çözme ve karar verme becerilerini geliştirmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	7	14,0
Katılıyorum	20	40,0
Kısmen Katılıyorum	19	38,0
Katılmıyorum	3	6,0
Kesinlikle Katılmıyorum	1	2,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.11. “Kazanımlar öğrencilerin problem çözme ve karar verme becerilerini geliştirmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Ankete katılan öğretmenlerin “Kazanımlar öğrencilerin problem çözme ve karar verme becerilerini geliştirmektedir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %14, Katılıyorum %40, Kısmen Katılıyorum %38, Katılmıyorum %6, Kesinlikle Katılmıyorum %2. Sonuçlardan bu programın öğrencilerin problem çözme ve karar verme becerilerinin gelişmesinde olumlu bulunduğu ortaya çıkmıştır.

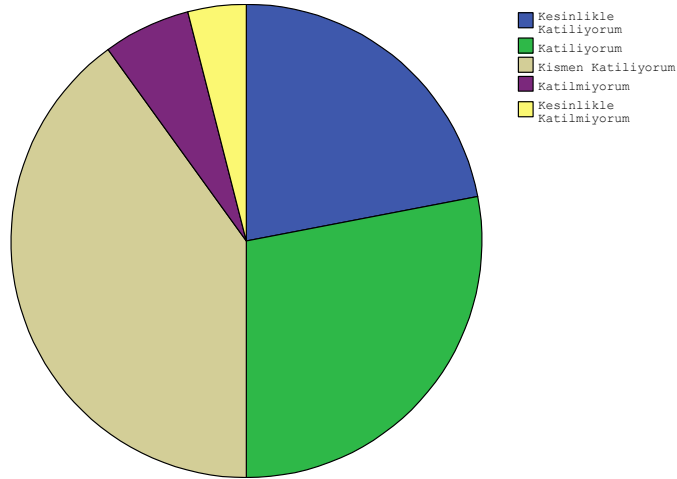
12. “Kazanımlar, öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını değil, öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.12. “Kazanımlar, öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını değil, öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	11	22,0
Katılıyorum	14	28,0
Kısmen Katılıyorum	20	40,0
Katılmıyorum	3	6,0
Kesinlikle Katılmıyorum	2	4,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.12. “Kazanımlar, öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını değil, öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Kazanımlar, öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını değil, öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin “Kazanımlar, öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını değil, öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %22, Katılıyorum %28, Kısmen Katılıyorum %40, Katılmıyorum %6, Kesinlikle Katılmıyorum %4. Öğretmenlerin büyük kısmı bu konuda olumlu düşünürken, sadece %10’nu bu görüşe katılmamaktadır.

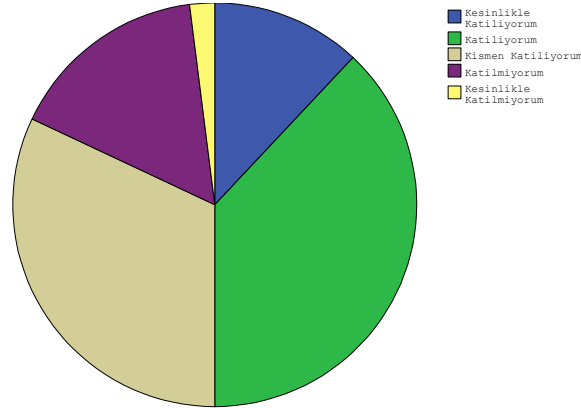
13. “Belirlenen kazanımlar öğrencilerin ilgi ve beklentilerine yönelik olarak hazırlanmıştır” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.13. “Belirlenen kazanımlar öğrencilerin ilgi ve beklentilerine yönelik olarak hazırlanmıştır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	6	12,0
Katılıyorum	19	38,0
Kısmen Katılıyorum	16	32,0
Katılmıyorum	8	16,0
Kesinlikle Katılmıyorum	1	2,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.13. “Belirlenen kazanımlar öğrencilerin ilgi ve beklentilerine yönelik olarak hazırlanmıştır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Belirlenen kazanımlar öğrencilerin ilgi ve beklentilerine yönelik olarak hazırlanmıştır.

Ankete katılan öğretmenlerin “Belirlenen kazanımlar öğrencilerin ilgi ve beklentilerine yönelik olarak hazırlanmıştır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %12, Katılıyorum %38, Kısmen Katılıyorum %32, Katılmıyorum %16, Kesinlikle Katılmıyorum %2. Sonuçlardan anlaşılacağı gibi, öğretmenlerin %82’si programın öğrencilerin ilgi ve beklentilerine yönelik hazırlandığını düşünürken, %18’i aynı fikirde olmadıklarını bildirmişlerdir.

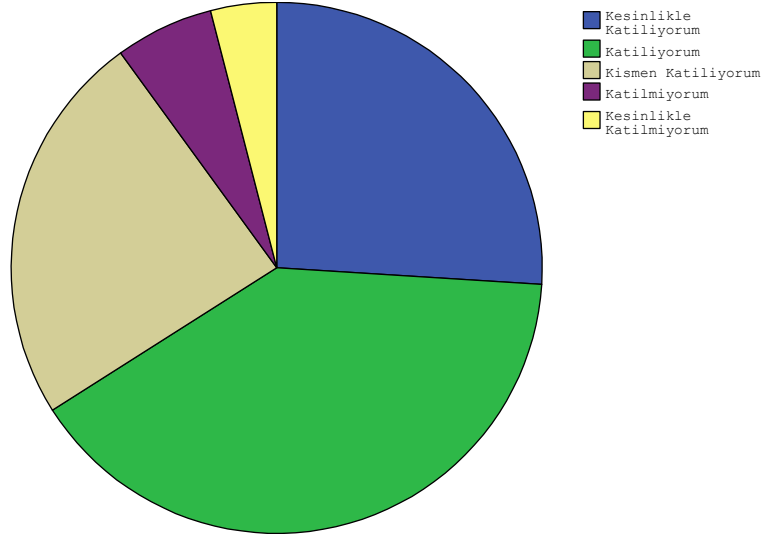
14. “Ünite ve temalar birbiri ile tutarlı olarak hazırlanmıştır” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.14. “Ünite ve temalar birbiri ile tutarlı olarak hazırlanmıştır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	13	26,0
Katılıyorum	20	40,0
Kısmen Katılıyorum	12	24,0
Katılmıyorum	3	6,0
Kesinlikle Katılmıyorum	2	4,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.14. “Ünite ve temalar birbiri ile tutarlı olarak hazırlanmıştır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Ünite ve temalar birbiri ile tutarlı olarak hazırlanmıştır.

Ankete katılan öğretmenlerin “Ünite ve temalar birbiri ile tutarlı olarak hazırlanmıştır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %26, Katılıyorum %40, Kısmen Katılıyorum %24, Katılmıyorum%6, Kesinlikle Katılmıyorum %4. Hazırlanan ünite ve temaların birbiriyle tutarlılığı konusunda, öğretmenlerin %90’ı olumlu düşünürken, %10’nu bu görüşe katılmamaktadır.

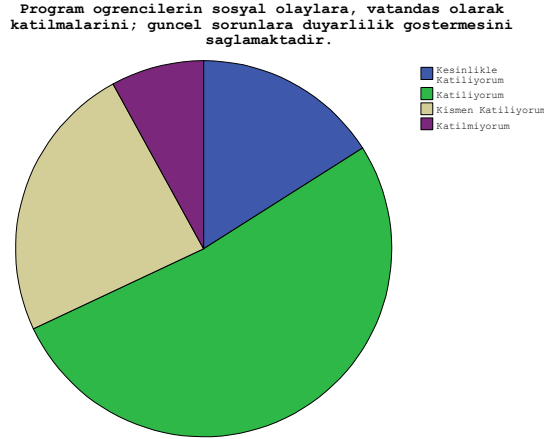
15. “Program öğrencilerin sosyal olaylara, vatandaş olarak katılmalarını; güncel sorunlara duyarlılık göstermesini sağlamaktadır” Görüşünün Oransal Dağılımı

Dağılımı

Tablo 4.15. “Program öğrencilerin sosyal olaylara, vatandaş olarak katılmalarını; güncel sorunlara duyarlılık göstermesini sağlamaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	8	16,0
Katılıyorum	26	52,0
Kısmen Katılıyorum	12	24,0
Katılmıyorum	4	8,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.15. “Program öğrencilerin sosyal olaylara, vatandaş olarak katılmalarını; güncel sorunlara duyarlılık göstermesini sağlamaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

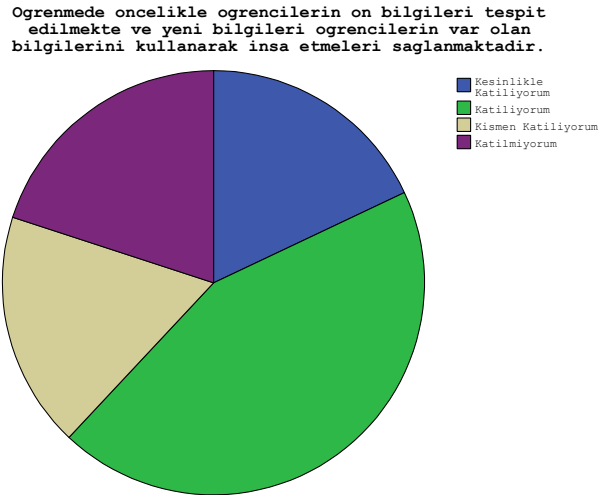
Ankete katılan öğretmenlerin “Program öğrencilerin sosyal olaylara, vatandaş olarak katılmalarını; güncel sorunlara duyarlılık göstermesini sağlamaktadır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %26, Katılıyorum %52, Kısmen Katılıyorum %24, Katılmıyorum %8. Öğrencilerin sosyal olaylara katılmaları ve güncel sorunlara duyarlılık göstermesi konusunda programın olumlu katkı yaptığını düşünen öğretmenlerin oranı %90 iken, sadece %8’lik dilim bu konuda olumsuz görüş bildirmişlerdir. Bu düşünceye “kesinlikle katılmıyorum” diyen öğretmen olmamıştır.

16. “Öğrenmede öncelikle öğrencilerin ön bilgileri tespit edilmekte ve yeni bilgileri öğrencilerin var olan bilgilerini kullanarak inşa etmeleri sağlanmaktadır” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.16. “Öğrenmede öncelikle öğrencilerin ön bilgileri tespit edilmekte ve yeni bilgileri öğrencilerin var olan bilgilerini kullanarak inşa etmeleri sağlanmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	9	18,0
Katılıyorum	22	44,0
Kısmen Katılıyorum	9	18,0
Katılmıyorum	10	20,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.16. “Öğrenmede öncelikle öğrencilerin ön bilgileri tespit edilmekte ve yeni bilgileri öğrencilerin var olan bilgilerini kullanarak inşa etmeleri sağlanmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Ankete katılan öğretmenlerin “Öğrenmede öncelikle öğrencilerin ön bilgileri tespit edilmekte ve yeni bilgileri öğrencilerin var olan bilgilerini kullanarak inşa etmeleri sağlanmaktadır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %18, Katılıyorum %44, Kısmen Katılıyorum %18, Katılmıyorum %20. Öğrenmede öğrencilerin eski bilgilerinin, yeni bilgi öğrenmelerine katkı sağladığına inanan öğretmenlerin oranı toplamda %80 iken, bu konuya katılmayanların oranı %20’dir. Bu görüşe “kesinlikle katılmıyorum” diyen öğretmen olmamıştır.

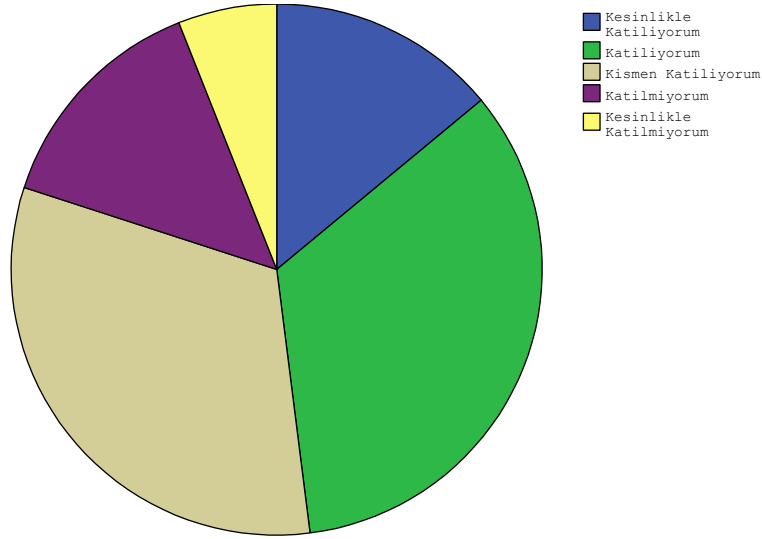
17. “SBDO programında adil olma, dürüstlük gibi evrensel değerlere yeterince yer verilmektedir” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.17. “SBDO programında adil olma, dürüstlük gibi evrensel değerlere yeterince yer verilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	7	14,0
Katılıyorum	17	34,0
Kısmen Katılıyorum	16	32,0
Katılmıyorum	7	14,0
Kesinlikle Katılmıyorum	3	6,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.17. “SBDO programında adil olma, dürüstlük gibi evrensel değerlere yeterince yer verilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

SBDO programında adil olma, dürüstlük gibi evrensel değerlere yeterince yer verilmektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin “SBDO programında adil olma, dürüstlük gibi evrensel değerlere yeterince yer verilmektedir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %14, Katılıyorum %34, Kısmen Katılıyorum %32, Katılmıyorum %14, Kesinlikle Katılmıyorum %6. Programda adil olma ve dürüstlük gibi değerlere yeterince yer verildiğini düşünen öğretmenlerin oranı %80 iken, bu yönde düşünmeyenlerin oranı %20’dir.

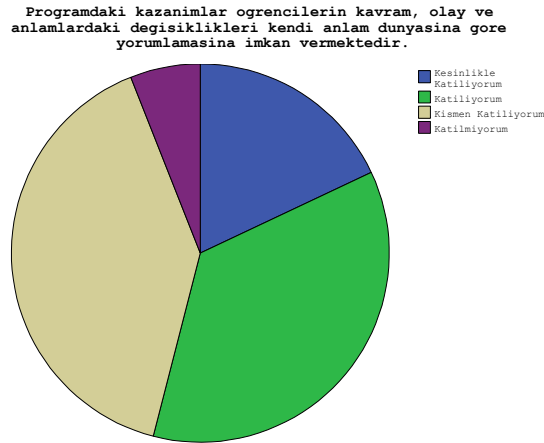
18. “Programdaki kazanımlar öğrencilerin kavram, olay ve anlamlardaki değişiklikleri kendi anlam dünyasına göre yorumlamasına imkân vermektedir”

Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.18. “Programdaki kazanımlar öğrencilerin kavram, olay ve anlamlardaki değişiklikleri kendi anlam dünyasına göre yorumlamasına imkân vermektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	9	18,0
Katılıyorum	18	36,0
Kısmen Katılıyorum	20	40,0
Katılmıyorum	3	6,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.18. “Programdaki kazanımlar öğrencilerin kavram, olay ve anlamlardaki değişiklikleri kendi anlam dünyasına göre yorumlamasına imkân vermektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Ankete katılan öğretmenlerin “Programdaki kazanımlar öğrencilerin kavram, olay ve anlamlardaki değişiklikleri kendi anlam dünyasına göre yorumlamasına imkân vermektedir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %18, Katılıyorum %36, Kısmen Katılıyorum %40, Katılmıyorum %6. Bu görüşe katılan öğretmenlerin oranı toplamda %94 iken, sadece 3 öğretmen (%6) “katılmıyorum” diyerek olumsuz görüş bildirmiştir, “kesinlikle katılmıyorum” diyen öğretmen çıkmamıştır.

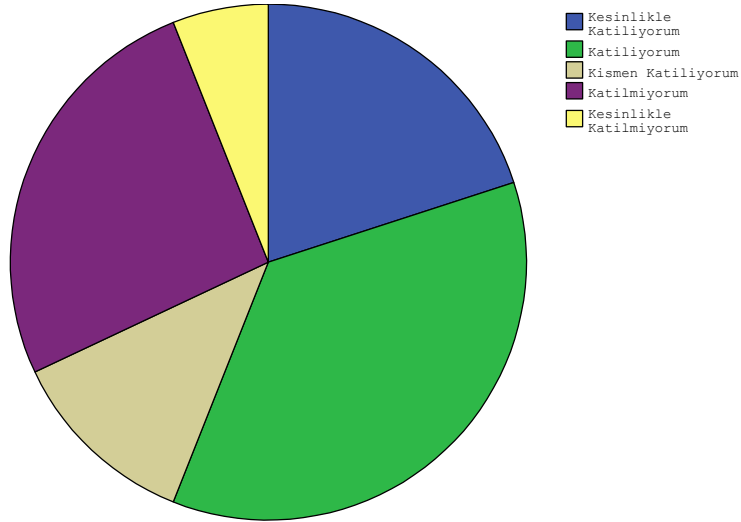
19. “Program ulusal kültür değerlerine yeteri kadar ve etkin şekilde yer vermektedir” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.19. “Program ulusal kültür değerlerine yeteri kadar ve etkin şekilde yer vermektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	10	20,0
Katılıyorum	18	36,0
Kısmen Katılıyorum	6	12,0
Katılmıyorum	13	26,0
Kesinlikle Katılmıyorum	3	6,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.19. “Program ulusal kültür değerlerine yeteri kadar ve etkin şekilde yer vermektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Program ulusal kültür değerlerine yeteri kadar ve etkin şekilde yer vermektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin “Program ulusal kültür değerlerine yeteri kadar ve etkin şekilde yer vermektedir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %20, Katılıyorum %36, Kısmen Katılıyorum %12, Katılmıyorum %26, Kesinlikle Katılmıyorum %6. Programda ulus kültür değerlerine yeterince yer verildiğini düşünen öğretmenlerin oranı, toplamda %68 iken, öğretmenlerin %32’si bu konuya yeterince yer verilmediğini düşünmektedir.

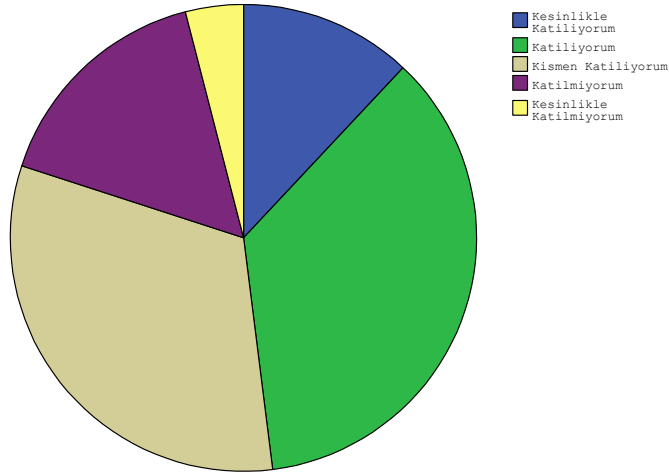
20. “İçerik, öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanımaktadır” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.20. “İçerik, öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanımaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	6	12,0
Katılıyorum	18	36,0
Kısmen Katılıyorum	16	32,0
Katılmıyorum	8	16,0
Kesinlikle Katılmıyorum	2	4,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.20. “İçerik, öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanımaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

İçerik, öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanımaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin “İçerik, öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanımaktadır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %12, Katılıyorum %36, Kısmen Katılıyorum %32, Katılmıyorum %16, Kesinlikle Katılmıyorum %4. Program içeriğinin öğretmene serbestlik tanıdığını düşünen öğretmenlerin toplam oranı %80 iken, öğretmenlerin %20’si bu konuda olumsuz düşündüklerini bildirmişlerdir.

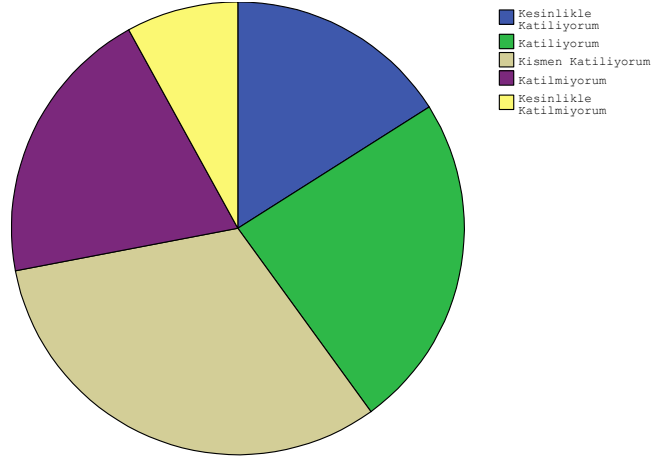
21. “İçerik, öğretmene etkinlikleri planlama ve öğrenme sürecini yönlendirme serbestliği tanımaktadır” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.21. “İçerik, öğretmene etkinlikleri planlama ve öğrenme sürecini yönlendirme serbestliği tanımaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	8	16,0
Katılıyorum	12	24,0
Kısmen Katılıyorum	16	32,0
Katılmıyorum	10	20,0
Kesinlikle Katılmıyorum	4	8,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.21. “İçerik, öğretmene etkinlikleri planlama ve öğrenme sürecini yönlendirme serbestliği tanımaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

İçerik, öğretmene etkinlikleri planlama ve öğrenme sürecini yönlendirme serbestliği tanımaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin “İçerik, öğretmene etkinlikleri planlama ve öğrenme sürecini yönlendirme serbestliği tanımaktadır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %16, Katılıyorum %24, Kısmen Katılıyorum %32, Katılmıyorum %20, Kesinlikle Katılmıyorum %8. Programın bu yönüne olumlu bakan öğretmenlerin oranı toplamda %72 iken, öğretmenlerin %28’i aynı görüşü paylaşmamışlardır.

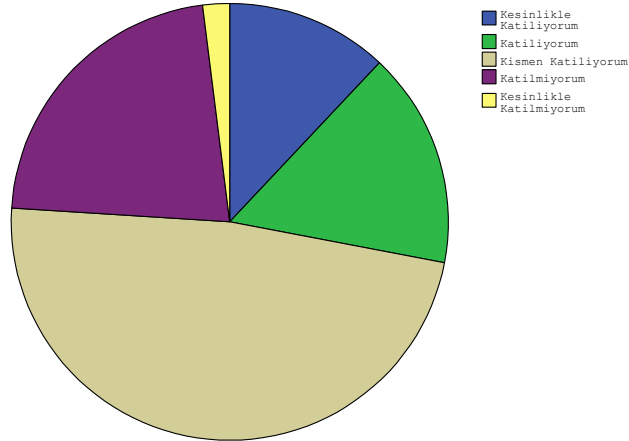
22. “İçerik, öğrencilerin bir sorunun çözümü için farklı yollar geliştirebilmesine olanak sağlamaktadır” ” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.22. “İçerik, öğrencilerin bir sorunun çözümü için farklı yollar geliştirebilmesine olanak sağlamaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	6	12,0
Katılıyorum	8	16,0
Kısmen Katılıyorum	24	48,0
Katılmıyorum	11	22,0
Kesinlikle Katılmıyorum	1	2,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.22. “İçerik, öğrencilerin bir sorunun çözümü için farklı yollar geliştirebilmesine olanak sağlamaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

İçerik, öğrencilerin bir sorunun çözümü için farklı yollar geliştirebilmesine olanak sağlamaktadır.

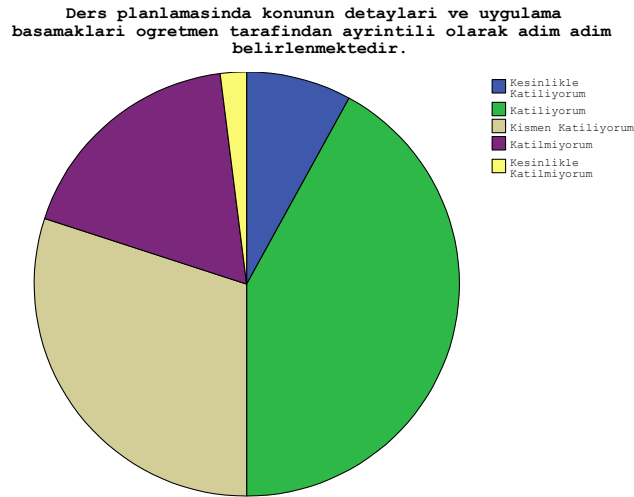
Ankete katılan öğretmenlerin “İçerik, öğrencilerin bir sorunun çözümü için farklı yollar geliştirebilmesine olanak sağlamaktadır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %12, Katılıyorum %16, Kısmen Katılıyorum %48, Katılmıyorum %22, Kesinlikle Katılmıyorum %2. Program içeriğinin irdelendiği bu görüşe öğretmenlerin toplamda %76’sı katıldığını bildirirken, %24’ü olumsuz düşüncede olduklarını bildirmişlerdir.

23. “Ders planlamasında konunun detayları ve uygulama basamakları öğretmen tarafından ayrıntılı olarak adım adım belirlenmektedir” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.23. “Ders planlamasında konunun detayları ve uygulama basamakları öğretmen tarafından ayrıntılı olarak adım adım belirlenmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	4	8,0
Katılıyorum	21	42,0
Kısmen Katılıyorum	15	30,0
Katılmıyorum	9	18,0
Kesinlikle Katılmıyorum	1	2,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.23. “Ders planlamasında konunun detayları ve uygulama basamakları öğretmen tarafından ayrıntılı olarak adım adım belirlenmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

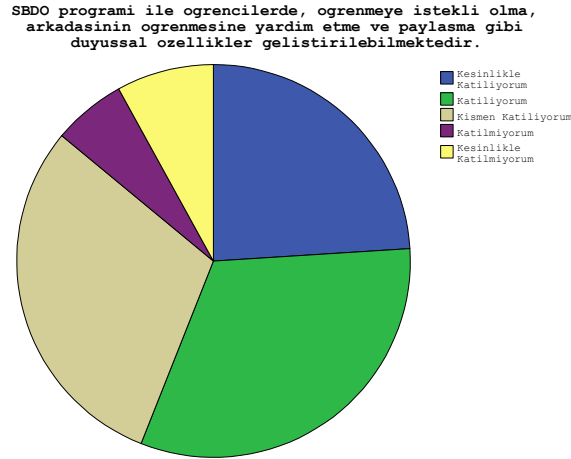
Ankete katılan öğretmenlerin “Ders planlamasında konunun detayları ve uygulama basamakları öğretmen tarafından ayrıntılı olarak adım adım belirlenmektedir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %8, Katılıyorum %42, Kısmen Katılıyorum %30, Katılmıyorum %18, Kesinlikle Katılmıyorum %2. Öğretmenlerin %80’ni ders planlamasını konunun detayları ve uygulama basamaklarının öğretmenler tarafından adım adım belirlendiğini düşünürken, %20’si bu görüşe katılmadıklarını bildirmişlerdir.

24. “SBDO programı ile öğrencilerde, öğrenmeye istekli olma, arkadaşının öğrenmesine yardım etme ve paylaşma gibi duyuşsal özellikler geliştirilebilmektedir” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.24. “SBDO programı ile öğrencilerde, öğrenmeye istekli olma, arkadaşının öğrenmesine yardım etme ve paylaşma gibi duyuşsal özellikler geliştirilebilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	12	24,0
Katılıyorum	16	32,0
Kısmen Katılıyorum	15	30,0
Katılmıyorum	3	6,0
Kesinlikle Katılmıyorum	4	8,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.24. “SBDO programı ile öğrencilerde, öğrenmeye istekli olma, arkadaşının öğrenmesine yardım etme ve paylaşma gibi duyuşsal özellikler geliştirilebilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

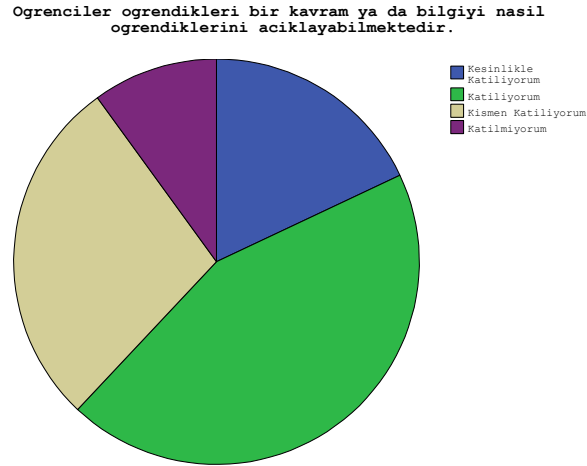
Ankete katılan öğretmenlerin “SBDO programı ile öğrencilerde, öğrenmeye istekli olma, arkadaşının öğrenmesine yardım etme ve paylaşma gibi duyuşsal özellikler geliştirilebilmektedir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %24, Katılıyorum %32, Kısmen Katılıyorum %30, Katılmıyorum %6, Kesinlikle Katılmıyorum %8. Bu düşünceye katılan öğretmenlerin oranı toplamda %86 iken, katılmayanların oranı toplamda %14’tür.

25. “Öğrenciler öğrendikleri bir kavram ya da bilgiyi nasıl öğrendiklerini açıklayabilmektedir” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.25. “Öğrenciler öğrendikleri bir kavram ya da bilgiyi nasıl öğrendiklerini açıklayabilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	9	18,0
Katılıyorum	22	44,0
Kısmen Katılıyorum	14	28,0
Katılmıyorum	5	10,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.25. “Öğrenciler öğrendikleri bir kavram ya da bilgiyi nasıl öğrendiklerini açıklayabilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Ankete katılan öğretmenlerin “Öğrenciler öğrendikleri bir kavram ya da bilgiyi nasıl öğrendiklerini açıklayabilmektedir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %18, Katılıyorum %44, Kısmen Katılıyorum %28, Katılmıyorum %10. Öğretmenlerin %90’nı öğrencilerin öğrendikleri bir kavram ya da bilgiyi nasıl öğrendiklerini açıklayabileceğini düşünürken, %10 bu görüşe katılmadığını bildirmiştir. Bu düşünceye “kesinlikle katılmıyorum” diyen öğretmen olmamıştır.

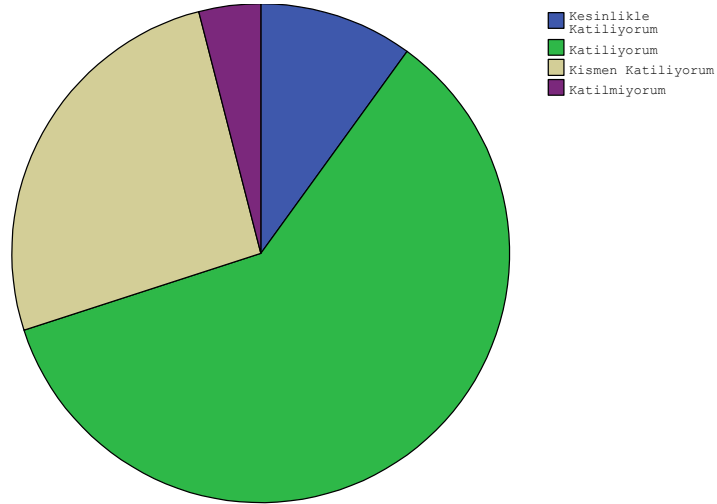
26. “İşleyiş sürecinde öğrenenlerin kendi düşüncelerini açıklamasını sağlayacak öğrenme ortamı yaratılmaktadır” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.26. “İşleyiş sürecinde öğrenenlerin kendi düşüncelerini açıklamasını sağlayacak öğrenme ortamı yaratılmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	5	10,0
Katılıyorum	30	60,0
Kısmen Katılıyorum	13	26,0
Katılmıyorum	2	4,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.26. “İşleyiş sürecinde öğrenenlerin kendi düşüncelerini açıklamasını sağlayacak öğrenme ortamı yaratılmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

İşleyiş sürecinde öğrenenlerin kendi düşüncelerini açıklamasını sağlayacak öğrenme ortamı yaratılmaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin “İşleyiş sürecinde öğrenenlerin kendi düşüncelerini açıklamasını sağlayacak öğrenme ortamı yaratılmaktadır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %10, Katılıyorum %60, Kısmen Katılıyorum %26, Katılmıyorum %4. Programın işleyiş sürecinde, öğrencilere kendi düşüncelerini açıklama ortamı yaratıldığına inanan öğretmenlerin oranı %96 iken, bu görüşe katılmadığını bildiren öğretmen sayısı 2 (%4)’dir.

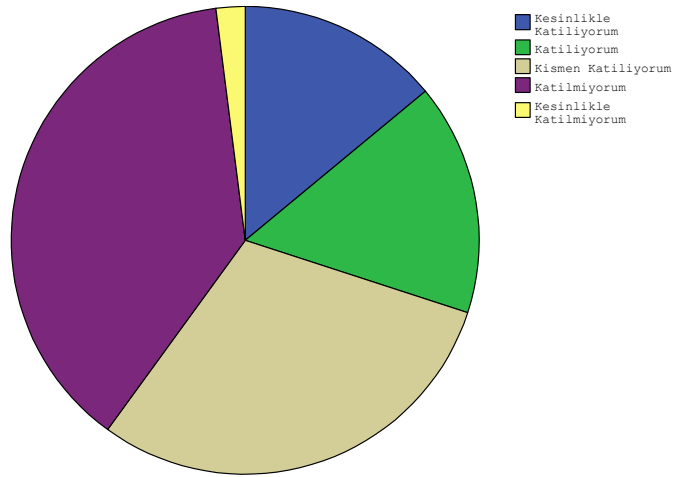
27. “Yapılan etkinlik ve çalışmalar konusunda veliler ile sorun yaşanmaktadır” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.27. “Yapılan etkinlik ve çalışmalar konusunda veliler ile sorun yaşanmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	7	14,0
Katılıyorum	8	16,0
Kısmen Katılıyorum	15	30,0
Katılmıyorum	19	38,0
Kesinlikle Katılmıyorum	1	2,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.27. “Yapılan etkinlik ve çalışmalar konusunda veliler ile sorun yaşanmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Yapılan etkinlik ve çalışmalar konusunda veliler ile sorun yaşanmaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin “Yapılan etkinlik ve çalışmalar konusunda veliler ile sorun yaşanmaktadır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %14, Katılıyorum %16, Kısmen Katılıyorum %30, Katılmıyorum %38, Kesinlikle Katılmıyorum %2. Öğretmenlerin toplamda %60’ı, yapılan etkinlik ve çalışmalar konusunda öğrenci velileri ile sorun yaşandığını düşünmektedir. Böyle bir sorun yaşanmadığını düşünen öğretmenlerin oranı ise %40’tır.

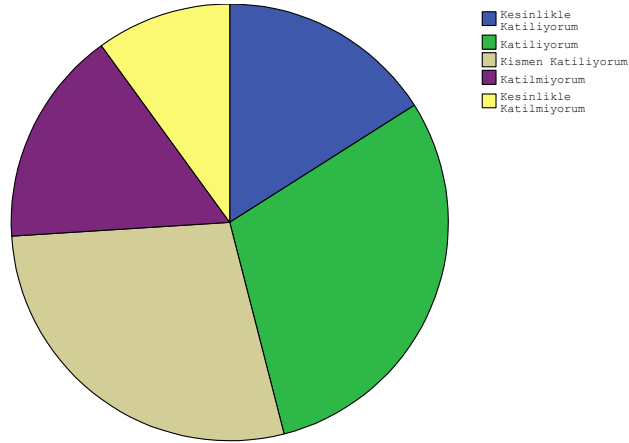
28. “Öğretmenler, ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak dersi yürütmektedir” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.28. “Öğretmenler, ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak dersi yürütmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	8	16,0
Katılıyorum	15	30,0
Kısmen Katılıyorum	14	28,0
Katılmıyorum	8	16,0
Kesinlikle Katılmıyorum	5	10,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.28. “Öğretmenler, ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak dersi yürütmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Oğretmenler, ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak dersi yürütmektedir.

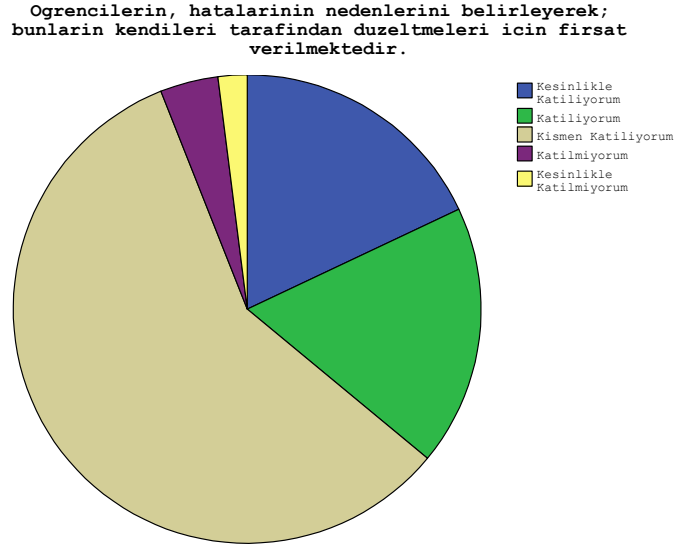
Ankete katılan öğretmenlerin “Öğretmenler, ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak dersi yürütmektedir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %16, Katılıyorum %30, Kısmen Katılıyorum %28, Katılmıyorum %16, Kesinlikle Katılmıyorum %10. Öğretmenlerin derslerini, ders ve çalışma kitaplarına bağlı olarak işlediklerini düşünen öğretmenlerin oranı %74 iken, aksini düşünen öğretmenlerin oranı toplamda %26’dır.

29. “Öğrencilerin, hatalarının nedenlerini belirleyerek; bunların kendileri tarafından düzeltmeleri için fırsat verilmektedir” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.29. “Öğrencilerin, hatalarının nedenlerini belirleyerek; bunların kendileri tarafından düzeltmeleri için fırsat verilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	9	18,0
Katılıyorum	9	18,0
Kısmen Katılıyorum	29	58,0
Katılmıyorum	2	4,0
Kesinlikle Katılmıyorum	1	2,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.29. “Öğrencilerin, hatalarının nedenlerini belirleyerek; bunların kendileri tarafından düzeltmeleri için fırsat verilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Ankete katılan öğretmenlerin “Öğrencilerin, hatalarının nedenlerini belirleyerek; bunların kendileri tarafından düzeltmeleri için fırsat verilmektedir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %18, Katılıyorum %18, Kısmen Katılıyorum %58, Katılmıyorum %4, Kesinlikle Katılmıyorum %2. Öğretmenlerin %94’ü, öğrencilerin hatalarının düzeltilmesinde kendilerine fırsat verildiğini bildirirken, sadece %6’sı aksi görüşte olduklarını bildirmişlerdir.

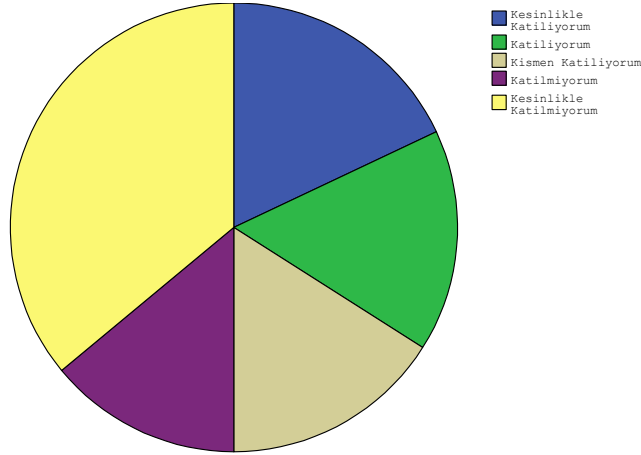
30. “Sınıflardaki öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin işlenebilmesi için uygundur” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.30. “Sınıflardaki öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin işlenebilmesi için uygundur” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	9	18,0
Katılıyorum	8	16,0
Kısmen Katılıyorum	8	16,0
Katılmıyorum	7	14,0
Kesinlikle Katılmıyorum	18	36,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.30. “Sınıflardaki öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin işlenebilmesi için uygundur” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Sınıflardaki öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin işlenebilmesi için uygundur.

Ankete katılan öğretmenlerin “Sınıflardaki öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin işlenebilmesi için uygundur” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %18, Katılıyorum %16, Kısmen Katılıyorum %16, Katılmıyorum %14, Kesinlikle Katılmıyorum %36. Öğrenci sayısının programa uygunluğu konusunda ankete katılan öğretmenler yarıya bölünmüş durumdadır. Toplamda %50’si sayının uygun olduğunu, geriye kalan %50’si ise olmadığını bildirmişlerdir.

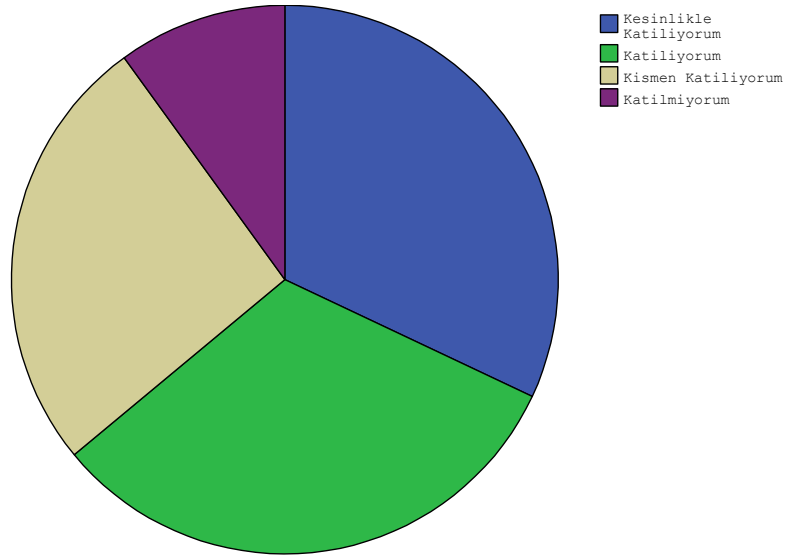
31. “Program, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktadır” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.31. “Program, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	16	32,0
Katılıyorum	16	32,0
Kısmen Katılıyorum	13	26,0
Katılmıyorum	5	10,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.31. “Program, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Program, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin “Program, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktadır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %32, Katılıyorum %32, Kısmen Katılıyorum %26, Katılmıyorum %10. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersini sevmeleri konusunda programın olumlu olduğunu düşünen öğretmenlerin oranı toplamda %90’dır.

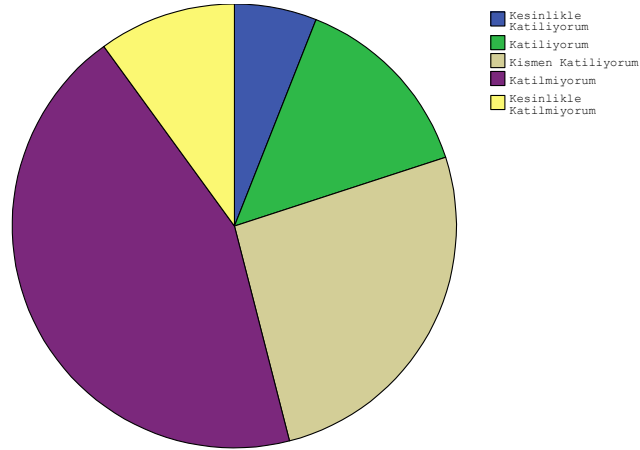
32. “Ders kitaplarında verilen etkinliklerin tümü seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılmaktadır” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.32. “Ders kitaplarında verilen etkinliklerin tümü seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	3	6,0
Katılıyorum	7	14,0
Kısmen Katılıyorum	13	26,0
Katılmıyorum	22	44,0
Kesinlikle Katılmıyorum	5	10,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.32. “Ders kitaplarında verilen etkinliklerin tümü seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Ders kitaplarında verilen etkinliklerin tümü seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılmaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin “Ders kitaplarında verilen etkinliklerin tümü seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılmaktadır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %6, Katılıyorum %14, Kısmen Katılıyorum %26, Katılmıyorum %44, Kesinlikle Katılmıyorum %10. Öğretmenlerin %46’sı ders kitaplarındaki etkinliklerin tümünün uygulandığını, %54’ü ise tümünün uygulanmadığı görüşündedirler.

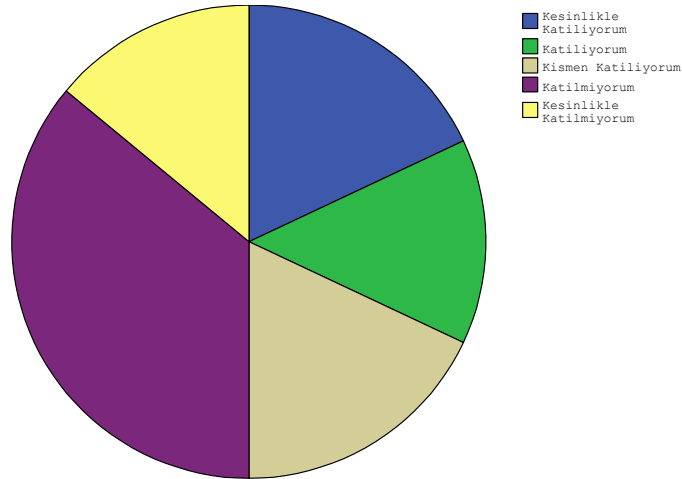
33. “Öğrenenler kendi öğrenme sorumluluklarını alabilecek üst düzey düşünme becerilerine sahiptir” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.33. “Öğrenenler kendi öğrenme sorumluluklarını alabilecek üst düzey düşünme becerilerine sahiptir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	9	18,0
Katılıyorum	7	14,0
Kısmen Katılıyorum	9	18,0
Katılmıyorum	18	36,0
Kesinlikle Katılmıyorum	7	14,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.33. “Öğrenenler kendi öğrenme sorumluluklarını alabilecek üst düzey düşünme becerilerine sahiptir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Oğrenenler kendi öğrenme sorumluluklarını alabilecek üst düzey düşünme becerilerine sahiptir.

Ankete katılan öğretmenlerin “Öğrenenler kendi öğrenme sorumluluklarını alabilecek üst düzey düşünme becerilerine sahiptir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %18, Katılıyorum %14, Kısmen Katılıyorum %18, Katılmıyorum %36, Kesinlikle Katılmıyorum %14. Bu soruya öğretmenlerin yarısı olumlu yanıt verirken, diğer yarısı olumsuz düşündüğünü bildirmiştir.

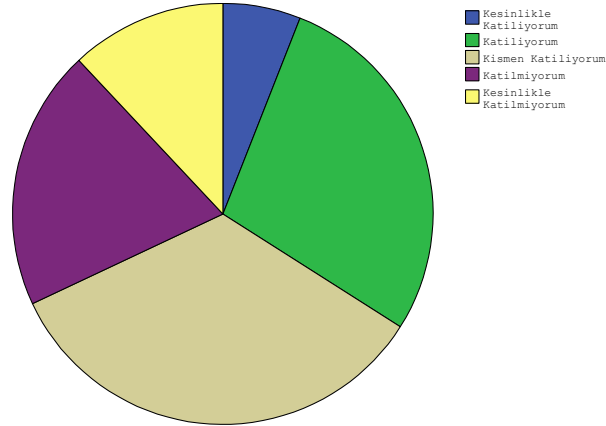
34.“Güdülenme eksikliği nedeniyle etkinlik ve çalışmalarda öğrenci katılımı yetersiz kalmaktadır” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.34. “Güdülenme eksikliği nedeniyle etkinlik ve çalışmalarda öğrenci katılımı yetersiz kalmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	3	6,0
Katılıyorum	14	28,0
Kısmen Katılıyorum	17	34,0
Katılmıyorum	10	20,0
Kesinlikle Katılmıyorum	6	12,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.34. “Güdülenme eksikliği nedeniyle etkinlik ve çalışmalarda öğrenci katılımı yetersiz kalmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Güdülenme eksikliği nedeniyle etkinlik ve çalışmalarda öğrenci katılımı yetersiz kalmaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin “Güdülenme eksikliği nedeniyle etkinlik ve çalışmalarda öğrenci katılımı yetersiz kalmaktadır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %6, Katılıyorum %28, Kısmen Katılıyorum %34, Katılmıyorum %20, Kesinlikle Katılmıyorum %12. Öğretmenlerin %68’i güdülenmenin eksikliği nedeniyle etkinlik ve çalışmalarda öğrencilerin katılımının yetersiz olduğunu bildirmişlerdir.

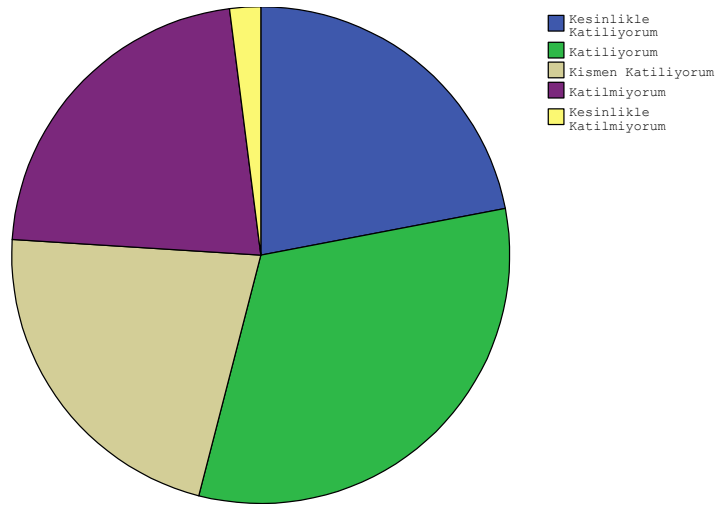
35.“Öğrencilere hitap etmeyen etkinlik ve çalışmalar, öğrencilerle birlikte değiştirebilmektedir” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.35. “Öğrencilere hitap etmeyen etkinlik ve çalışmalar, öğrencilerle birlikte değiştirebilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	11	22,0
Katılıyorum	16	32,0
Kısmen Katılıyorum	11	22,0
Katılmıyorum	11	22,0
Kesinlikle Katılmıyorum	1	2,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.35. “Öğrencilere hitap etmeyen etkinlik ve çalışmalar, öğrencilerle birlikte değiştirebilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Oğrencilere hitap etmeyen etkinlik ve çalışmalar,
oğrencilerle birlikte değıstirebilmektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin “Öğrencilere hitap etmeyen etkinlik ve çalışmalar, öğrencilerle birlikte değiştirebilmektedir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %22, Katılıyorum %32, Kısmen Katılıyorum %22, Katılmıyorum %22, Kesinlikle Katılmıyorum %2. Öğretmenlerin %76’sı öğrenciye hitap etmeyen etkinliklerin, öğrencilerle ortak karar alınarak değiştirildiğini, %24’ü ise böyle bir değişikliğin yapılamadığını bildirmişlerdir.

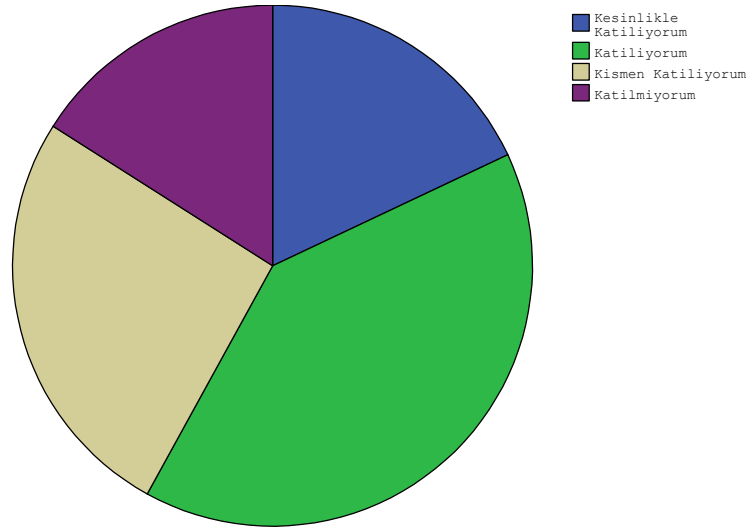
36. “Benzer nitelikteki etkinlik ve çalışmalar öğrencilerde motivasyon düşmesine neden olmaktadır” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.36. “Benzer nitelikteki etkinlik ve çalışmalar öğrencilerde motivasyon düşmesine neden olmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	9	18,0
Katılıyorum	20	40,0
Kısmen Katılıyorum	13	26,0
Katılmıyorum	8	16,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.36. “Benzer nitelikteki etkinlik ve çalışmalar öğrencilerde motivasyon düşmesine neden olmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Benzer nitelikteki etkinlik ve çalışmalar öğrencilerde motivasyon düşmesine neden olmaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin “Benzer nitelikteki etkinlik ve çalışmalar öğrencilerde motivasyon düşmesine neden olmaktadır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %18, Katılıyorum %40, Kısmen Katılıyorum %26, Katılmıyorum %16. Benzer nitelikteki etkinliklerin öğrencilerde motivasyon kaybına neden olduğunu düşünen öğretmenlerin oranı %84’tür.

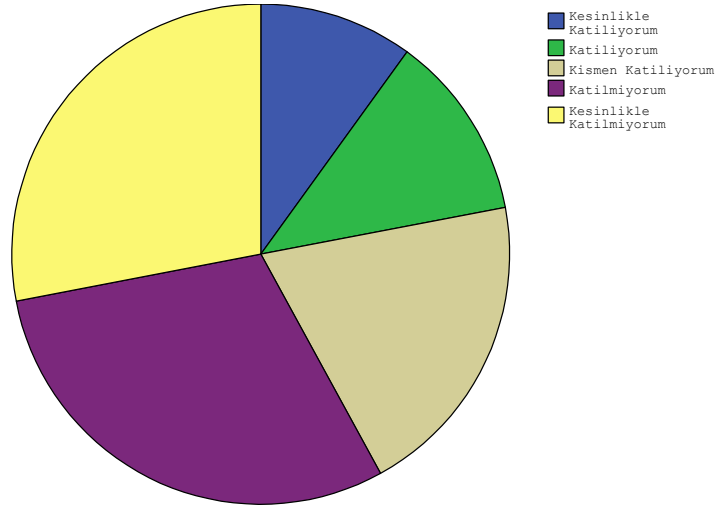
37. “Değerlendirme sürecine velilerin katılımı yeterince sağlanmaktadır” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.37. “Değerlendirme sürecine velilerin katılımı yeterince sağlanmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	5	10,0
Katılıyorum	6	12,0
Kısmen Katılıyorum	10	20,0
Katılmıyorum	15	30,0
Kesinlikle Katılmıyorum	14	28,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.37. “Değerlendirme sürecine velilerin katılımı yeterince sağlanmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Değerlendirme sürecine velilerin katılımı yeterince sağlanmaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin “Değerlendirme sürecine velilerin katılımı yeterince sağlanmaktadır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %10, Katılıyorum %12, Kısmen Katılıyorum %20, Katılmıyorum %30, Kesinlikle Katılmıyorum %28. Öğretmenlerin %42’si değerlendirme sürecine velilerin yeterince katıldığını bildirirken, %58’i böyle bir katılımın sağlanmadığı görüşündedirler.

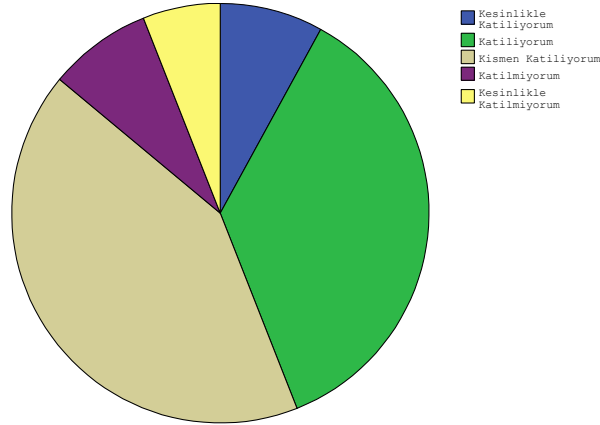
38. “Öğrencilerin çalışmalarını-projelerini planlama ve hazırlama aşamasında, nasıl bir çalışma sistemi uyguladığı tespit edilmektedir” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.38. “Öğrencilerin çalışmalarını-projelerini planlama ve hazırlama aşamasında, nasıl bir çalışma sistemi uyguladığı tespit edilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	4	8,0
Katılıyorum	18	36,0
Kısmen Katılıyorum	21	42,0
Katılmıyorum	4	8,0
Kesinlikle Katılmıyorum	3	6,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.38. “Öğrencilerin çalışmalarını-projelerini planlama ve hazırlama aşamasında, nasıl bir çalışma sistemi uyguladığı tespit edilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Oğrencilerin çalışmalarını-projelerini planlama ve hazırlama aşamasında, nasıl bir çalışma sistemi uyguladığı tespit edilmektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin “Öğrencilerin çalışmalarını-projelerini planlama ve hazırlama aşamasında, nasıl bir çalışma sistemi uyguladığı tespit edilmektedir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %8, Katılıyorum %36, Kısmen Katılıyorum %42, Katılmıyorum %8, Kesinlikle Katılmıyorum %6. Bu görüşe öğretmenlerin toplamda %86’sının katıldığı, %14’ünün ise katılmadığı anket sonuçlarından belirlenmiştir.

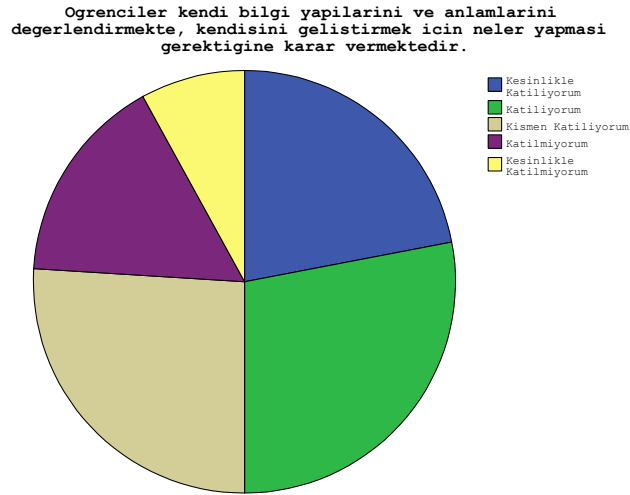
39. “Öğrenciler kendi bilgi yapılarını ve anlamlarını değerlendirmekte, kendisini geliştirmek için neler yapması gerektiğine karar vermektedir”

Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.39. “Öğrenciler kendi bilgi yapılarını ve anlamlarını değerlendirmekte, kendisini geliştirmek için neler yapması gerektiğine karar vermektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	11	22,0
Katılıyorum	14	28,0
Kısmen Katılıyorum	13	26,0
Katılmıyorum	8	16,0
Kesinlikle Katılmıyorum	4	8,0
Toplam	50	100,0

Tablo 4.39. “Öğrenciler kendi bilgi yapılarını ve anlamlarını değerlendirmekte, kendisini geliştirmek için neler yapması gerektiğine karar vermektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Ankete katılan öğretmenlerin “Öğrenciler kendi bilgi yapılarını ve anlamlarını değerlendirmekte, kendisini geliştirmek için neler yapması gerektiğine karar vermektedir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %22, Katılıyorum %28, Kısmen Katılıyorum %26, Katılmıyorum %16, Kesinlikle Katılmıyorum %8. Bu görüşe katılan öğretmenlerin oranı toplamda %76 iken, katılmayanların oranı %24’tür.

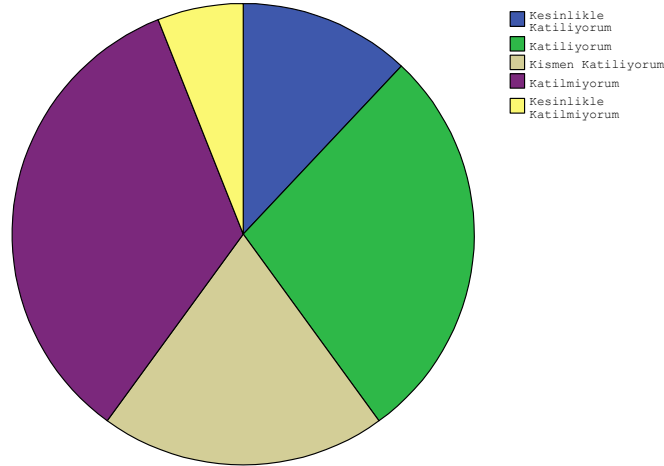
40. “Üst düzey düşünme becerilerini ölçmeye yönelik çalışmalar rahatlıkla uygulanabilmektedir” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.40. “Üst düzey düşünme becerilerini ölçmeye yönelik çalışmalar rahatlıkla uygulanabilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	6	12,0
Katılıyorum	14	28,0
Kısmen Katılıyorum	10	20,0
Katılmıyorum	17	34,0
Kesinlikle Katılmıyorum	3	6,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.40. “Üst düzey düşünme becerilerini ölçmeye yönelik çalışmalar rahatlıkla uygulanabilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Ust duzey dusunme becerilerini olcmeye yonelik calismalar rahatlikla uygulanabilmektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin “Üst düzey düşünme becerilerini ölçmeye yönelik çalışmalar rahatlıkla uygulanabilmektedir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %12, Katılıyorum %28, Kısmen Katılıyorum %20, Katılmıyorum %34, Kesinlikle Katılmıyorum %6. Öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini ölçmeye yönelik çalışmaların yapılabilmesini savunan öğretmenlerin oranı %60 iken, aksini düşünenlerin oranı %40’tır.

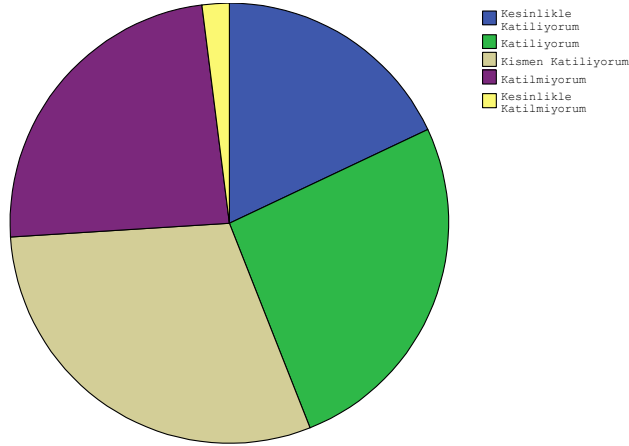
41. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında proje ve grup değerlendirme ölçekleri yeterince kullanılmaktadır” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.41. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında proje ve grup değerlendirme ölçekleri yeterince kullanılmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	9	18,0
Katılıyorum	13	26,0
Kısmen Katılıyorum	15	30,0
Katılmıyorum	12	24,0
Kesinlikle Katılmıyorum	1	2,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.41. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında proje ve grup değerlendirme ölçekleri yeterince kullanılmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Olcme ve degerlendirme calismalarinda proje ve grup degerlendirme olcekleri yeterince kullanilmaktadir.

Ankete katılan öğretmenlerin “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında proje ve grup değerlendirme ölçekleri yeterince kullanılmaktadır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %12, Katılıyorum %28, Kısmen Katılıyorum %20, Katılmıyorum %34, Kesinlikle Katılmıyorum %6. Öğretmenlerin toplamda %74’ü bu görüşe katılırken, %26’sı katılmadığını bildirmiştir.

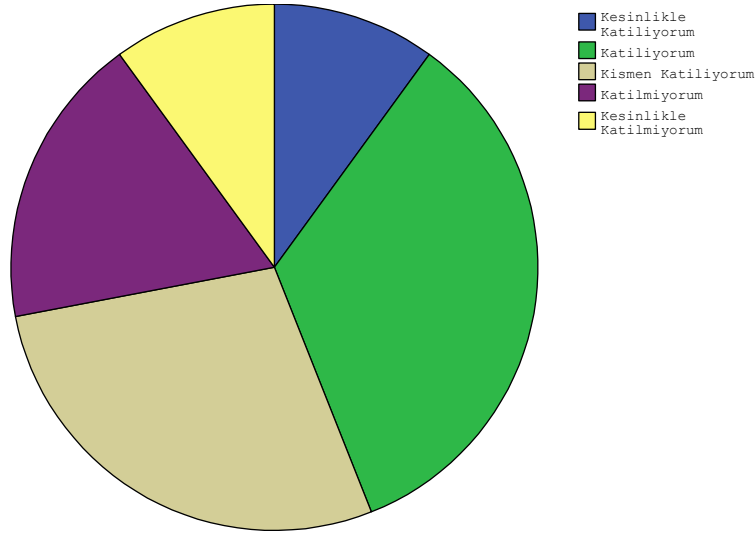
42. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında kendi kendini değerlendirme tekniği kullanılmaktadır” Görüşünün Oransal Dağılımı.

Tablo 4.42. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında kendi kendini değerlendirme tekniği kullanılmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	5	10,0
Katılıyorum	17	34,0
Kısmen Katılıyorum	14	28,0
Katılmıyorum	9	18,0
Kesinlikle Katılmıyorum	5	10,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.42. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında kendi kendini değerlendirme tekniği kullanılmaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında kendi kendini değerlendirme tekniği kullanılmaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında kendi kendini değerlendirme tekniği kullanılmaktadır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %10, Katılıyorum %34, Kısmen Katılıyorum %28, katılmıyorum %18, Kesinlikle Katılmıyorum %10. Öğretmenlerin %72’si ölçme ve değerlendirmede kendi kendini değerlendirme tekniğinin kullandığını bildirmişlerdir.

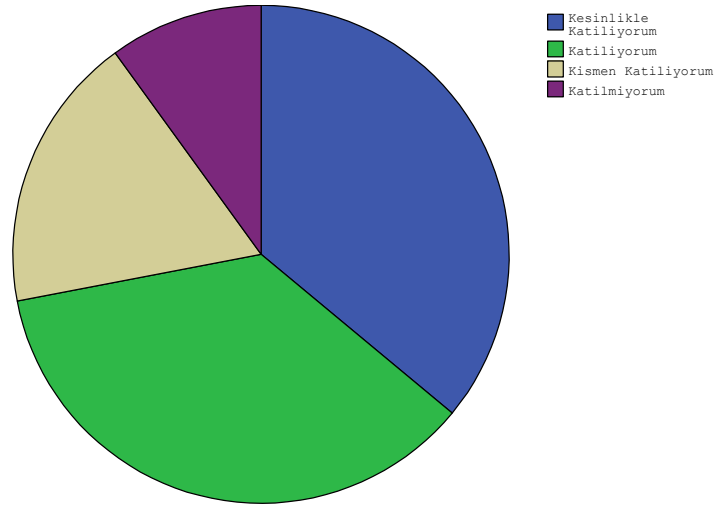
43. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında yazılı yoklamalar ağırlıklı yerini korumaktadır” Görüşünün Oransal Dağılımı

Tablo 4.43. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında yazılı yoklamalar ağırlıklı yerini korumaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	18	36,0
Katılıyorum	18	36,0
Kısmen Katılıyorum	9	18,0
Katılmıyorum	5	10,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.43. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında yazılı yoklamalar ağırlıklı yerini korumaktadır” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında yazılı yoklamalar ağırlıklı yerini korumaktadır.

Ankete katılan öğretmenlerin “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında proje ve grup değerlendirme ölçekleri yeterince kullanılmaktadır” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %36, Katılıyorum %36, Kısmen Katılıyorum %18, Katılmıyorum %10. Öğretmenlerin %90’nı ölçme ve değerlendirmede yazılı yoklamaların hala ağırlıklı olarak yerini koruduğunu bildirmişlerdir.

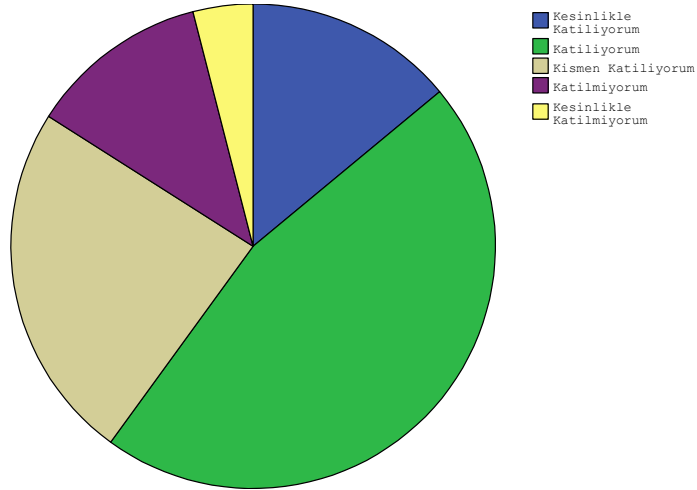
44. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında sözlü yoklamalara yer verilmektedir” Görüşünün Oransal Dağılımı.

Tablo 4.44. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında sözlü yoklamalara yer verilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

	F	%
Kesinlikle Katılıyorum	7	14,0
Katılıyorum	23	46,0
Kısmen Katılıyorum	12	24,0
Katılmıyorum	6	12,0
Kesinlikle Katılmıyorum	2	4,0
Toplam	50	100,0

Şekil 4.44. “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında sözlü yoklamalara yer verilmektedir” Sorusunun Yanıtlarının Dağılımı

Olcme ve degerlendirme calismalarinda sozlu yoklamalara yer verilmektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin “Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında sözlü yoklamalara yer verilmektedir” konusundaki görüşleri şöyledir; Kesinlikle Katılıyorum %14, Katılıyorum %46, Kısmen Katılıyorum %24, Katılmıyorum %12, Kesinlikle Katılmıyorum %4. Öğretmenlerin %84’ü ölçme ve değerlendirmede sözlü yoklamalara da yer verildiğini bildirmişlerdir.

45. Mesleki Deneyime Göre SBDÖ Programının Kazanımlar Boyutu Hakkındaki Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farklar

Tablo 4.45. Mesleki Deneyime Göre SBDÖ Programının Kazanımlar Boyutu Hakkındaki Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farkları Gösteren Varyans Analiz Tablosu

		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Karesi	F	P
Belirlenen kazanımlar öğrencileri fazlasıyla bireyselliğe yönlendirmektedir.	Gruplar Arası	9,940	4	2,485	2,411	,063
	Gruplar İçi	46,380	45	1,031		
	Toplam	56,320	49			
Programdaki kazanımlara ulaşabilmek için zaman yeterli değildir.	Gruplar Arası	2,365	4	,591	,841	,507
	Gruplar İçi	31,635	45	,703		
	Toplam	34,000	49			
Kazanımlar öğrencilerde üst düzey düşünme becerileri (eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme becerileri vb.) geliştirmeye yöneliktir.	Gruplar Arası	2,198	4	,549	,806	,528
	Gruplar İçi	30,682	45	,682		
	Toplam	32,880	49			
Kazanımlar öğrencilerin problem çözme ve karar verme becerilerini geliştirmektedir.	Gruplar Arası	1,262	4	,316	,385	,818
	Gruplar İçi	36,918	45	,820		
	Toplam	38,180	49			
Kazanımlar, öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını değil, öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır.	Gruplar Arası	3,275	4	,819	,753	,561
	Gruplar İçi	48,905	45	1,087		
	Toplam	52,180	49			
Belirlenen kazanımlar öğrencilerin ilgi ve beklentilerine yönelik olarak hazırlanmıştır.	Gruplar Arası	2,451	4	,613	,630	,643
	Gruplar İçi	43,729	45	,972		
	Toplam	46,180	49			
Programdaki kazanımlar öğrencilerin kavram, olay ve anlamlardaki değişiklikleri kendi anlam dünyasına göre yorumlamasına imkan vermektedir.	Gruplar Arası	2,911	4	,728	1,013	,411
	Gruplar İçi	32,309	45	,718		
	Toplam	35,220	49			
Araç gereç eksikliği (internet, bilgisayar, kaynak kitap, gezi imkânı) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştirmektedir.	Gruplar Arası	10,956	4	2,739	3,431	,016
	Gruplar İçi	35,924	45	,798		
	Toplam	46,880	49			
Okulun konumu, öğrenci ve velilerin sosyo-ekonomik, kültürel yapısı kazanımlara ulaşılabilmesi için uygundur.	Gruplar Arası	7,267	4	1,817	,833	,511
	Gruplar İçi	98,113	45	2,180		
	Toplam	105,380	49			
İçerik, öğretime kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanınmaktadır.	Gruplar Arası	11,555	4	2,889	3,253	,020
	Gruplar İçi	39,965	45	,888		
	Toplam	51,520	49			

“Araç gereç eksikliği (internet, bilgisayar, kaynak kitap, gezi imkânı) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştirmektedir” görüşü için mesleki deneyimler arasında $\alpha=0.05$ (yüzde 5 hata payıyla/önemlilik seviyesinde) hata payı olarak alındığında istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Mesleki deneyim grupları bu maddeye göre kendi aralarında farklılık göstermektedir.

Yani, “Araç gereç eksikliğinin (internet, bilgisayar, kaynak kitap, gezi imkânı) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştirmesi” ile mesleki deneyim arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu görüşe 10–15 yıl deneyimli olanlar, 1–5 yıl deneyimli olanlardan daha fazla katılmaktadır.

“İçerik, öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanımaktadır” maddesi için mesleki deneyimler arasında istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. “10–15” ve “16–20” yıl deneyimlerinin bu madde açısından anlamlı oldukları söylenebilir. Bu görüşe 16–20 yıl deneyimli olanlar, 10–15 yıl deneyimli olanlardan daha fazla katılmaktadır.

46. Mesleki Deneyime Göre SBDÖ Programının İçerik Boyutu Hakkındaki Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farklar

Tablo 4.46. Mesleki Deneyime Göre SBDÖ Programının İçerik Boyutu Hakkındaki Öğretmen Görüşleri Arasındaki Farkları Gösteren Varyans Analiz Tablosu

		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Karesi	F	P
Ünite ve temalar birbiri ile tutarlı olarak hazırlanmıştır.	Gruplar Arası	1,745	4	,436	,386	,817
	Gruplar İçi	50,835	45	1,130		
	Toplam	52,580	49			
Program öğrencilerin sosyal olaylara, vatandaş olarak katılmalarını; güncel sorunlara duyarlılık göstermesini sağlamaktadır.	Gruplar Arası	1,835	4	,459	,660	,623
	Gruplar İçi	31,285	45	,695		
	Toplam	33,120	49			
SBDO programında adil olma, dürüstlük gibi evrensel değerlere yeterince yer verilmektedir.	Gruplar Arası	3,372	4	,843	,701	,596
	Gruplar İçi	54,148	45	1,203		
	Toplam	57,520	49			
Program ulusal kültür değerlerine yeteri kadar ve etkin şekilde yer vermektedir.	Gruplar Arası	17,078	4	4,270	3,273	,019
	Gruplar İçi	58,702	45	1,304		
	Toplam	75,780	49			
İçerik, öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanımaktadır.	Gruplar Arası	11,555	4	2,889	3,253	,020
	Gruplar İçi	39,965	45	,888		
	Toplam	51,520	49			
İçerik, öğretmene etkinlikleri planlama ve öğrenme sürecini yönlendirme serbestliği tanımaktadır.	Gruplar Arası	5,494	4	1,374	,989	,423
	Gruplar İçi	62,506	45	1,389		
	Toplam	68,000	49			
İçerik, öğrencilerin bir sorunun çözümü için farklı yollar geliştirebilmesine olanak sağlamaktadır.	Gruplar Arası	9,133	4	2,283	2,785	,038
	Gruplar İçi	36,887	45	,820		
	Toplam	46,020	49			

“Program ulusal kültür değerlerine yeteri kadar ve etkin şekilde yer vermektedir” görüşü için mesleki deneyimler arasında istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. “6–10 yıl” ve “10–15 yıl” deneyimlerinin bu madde açısından anlamlı oldukları söylenebilir. “Program ulusal kültür değerlerine yeteri kadar ve etkin şekilde yer vermektedir” görüşüne 6–10 yıl deneyimi olanlar, 10–15 yıl deneyimi olanlara oranla daha fazla katılmaktadır.

“İçerik, öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanımaktadır” maddesi için mesleki deneyimler arasında istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. “10–15 yıl” ve “16–20 yıl”

deneyimlerinin bu madde açısından anlamlı oldukları söylenebilir. Bu görüşe 16–20 yıl deneyimi olanlar 10–15 yıl deneyimi olanlara oranla daha fazla katılmaktadır.

“İçerik, öğrencilerin bir sorunun çözümü için farklı yollar geliştirebilmesine olanak sağlamaktadır” maddesi için mesleki deneyimler arasında istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur. 10–15 yıl” ve “1–5” yıl deneyimlerinin bu madde açısından anlamlı oldukları söylenebilir. “İçerik, öğrencilerin bir sorunun çözümü için farklı yollar geliştirebilmesine olanak sağlamaktadır” görüşüne 1–5 yıl deneyimi olanlar 10–15 yıl deneyimi olanlara oranla daha fazla katılmaktadır.

47. Meslekteki Deneyim Sürelerine Göre Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Ders Programının Öğrenme Öğretme Ortamı Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklar

Tablo 4.47. Meslekteki Deneyim Sürelerine Göre Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler ders Programının Öğrenme Öğretme Ortamı Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farkları Gösteren Varyans Analiz Tablosu

		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Karesi	F	P
Öğrencilerin, hatalarının nedenlerini belirleyerek; bunların kendileri tarafından düzeltmeleri için fırsat verilmektedir.	Gruplar Arası	1,674	4	,418	,486	,746
	Gruplar İçi	38,746	45	,861		
	Toplam	40,420	49			
Sınıflardaki öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin işlenebilmesi için uygundur.	Gruplar Arası	7,185	4	1,796	,735	,573
	Gruplar İçi	110,035	45	2,445		
	Toplam	117,220	49			
Program, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktadır.	Gruplar Arası	1,789	4	,447	,435	,782
	Gruplar İçi	46,231	45	1,027		
	Toplam	48,020	49			
İşleyiş sürecinde öğrenenlerin kendi düşüncelerini açıklamasını sağlayacak öğrenme ortamı yaratılmaktadır.	Gruplar Arası	2,418	4	,605	1,314	,279
	Gruplar İçi	20,702	45	,460		
	Toplam	23,120	49			
Öğrenenler kendi öğrenme sorumluluklarını alabilecek üst düzey düşünme becerilerine sahiptir.	Gruplar Arası	8,272	4	2,068	1,167	,338
	Gruplar İçi	79,748	45	1,772		
	Toplam	88,020	49			

Öğretmenlerin sosyal bilgiler ders programının öğrenme ortamı hakkındaki görüşleri ile meslekteki deneyim süreleri arasında istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde anlamlı fark bulunamamıştır. Sonuç olarak, mesleki deneyim gruplarının bu konudaki düşünceleri birbirine yakındır.

48. Meslekteki Deneyim Sürelerine Göre Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Ders Programının Ölçme ve Değerlendirme Süreci Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farklar

Tablo 4.48. Meslekteki Deneyim Sürelerine Göre Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Ders Programının Ölçme ve Değerlendirme Süreci Hakkındaki Görüşleri Arasındaki Farkları Gösteren Varyans Analiz Tablosu

		Kareler Toplamı	Sd	Ortalama Karesi	F	P
Değerlendirme sürecine velilerin katılımı yeterince sağlanmaktadır.	Gruplar Arası	9,449	4	2,362	1,457	,231
	Gruplar İçi	72,971	45	1,622		
	Toplam	82,420	49			
Öğrencilerin çalışmalarını-projelerini planlama ve hazırlama aşamasında, nasıl bir çalışma sistemi uyguladığı tespit edilmektedir.	Gruplar Arası	6,228	4	1,557	1,813	,143
	Gruplar İçi	38,652	45	,859		
	Toplam	44,880	49			
Öğrenciler kendi bilgi yapılarını ve anlamlarını değerlendirmekte, kendisini geliştirmek için neler yapması gerektiğine karar vermektedir.	Gruplar Arası	3,792	4	,948	,608	,659
	Gruplar İçi	70,208	45	1,560		
	Toplam	74,000	49			
Üst düzey düşünme becerilerini ölçmeye yönelik çalışmalar rahatlıkla uygulanabilmektedir.	Gruplar Arası	3,799	4	,950	,678	,611
	Gruplar İçi	63,021	45	1,400		
	Toplam	66,820	49			
Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında proje ve grup değerlendirme ölçekleri yeterince kullanılmaktadır.	Gruplar Arası	3,766	4	,942	,764	,554
	Gruplar İçi	55,454	45	1,232		
	Toplam	59,220	49			
Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında kendi kendini değerlendirme tekniği kullanılmaktadır.	Gruplar Arası	4,316	4	1,079	,804	,529
	Gruplar İçi	60,404	45	1,342		
	Toplam	64,720	49			
Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında yazılı yoklamalar ağırlıklı yerini korumaktadır.	Gruplar Arası	2,017	4	,504	,505	,733
	Gruplar İçi	44,963	45	,999		
	Toplam	46,980	49			
Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında sözlü yoklamalara yer verilmektedir.	Gruplar Arası	8,529	4	2,132	2,290	,074
	Gruplar İçi	41,891	45	,931		
	Toplam	50,420	49			

Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Ders Programının Ölçme ve Değerlendirme Süreci Hakkındaki Görüşleri ile Meslekteki Deneyim Süreleri arasında istatistiksel olarak %95 güven düzeyinde anlamlı fark bulunamamıştır. Yani, mesleki deneyim gruplarının bu konudaki düşünceleri birbirine yakındır.

VI. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.3 Sonuçlar

Araştırmadan ortaya çıkan sonuçlar aşağıda sıralanmıştır;

- Bu araştırma Kars ili ve ilçelerinde İlköğretim 6 ve 7.sınıfların Sosyal Bilgiler dersine giren öğretmenler üzerinde anket uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Anket uygulamasına 20'si kadın, 30'u erkek olmak üzere toplam 50 öğretmen katılmıştır. Ankete katılan öğretmenlerin, 20'si 1-5 yıl arası; 17'si 6-10 yıl arası; 9'u 10-15 yıl arası; 1'i 16-20 yıl arası; 3'ü ise 21 yılın üzerinde meslek deneyime sahip oldukları öğrenilmiştir.
- Araştırmanın sonuçlarından, ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğunun (%84) Eğitim Fakültesi mezunu olduğu saptanmıştır.
- Ankete katılan öğretmenlerin genel olarak program hakkında bilgili oldukları ve programı olumlu karşıladıkları ortaya çıkmıştır.
- Öğretmenlerin %96'lık gibi büyük bölümü programdaki kazanımların öğrencilerin üst düzeyde düşünme becerilerini geliştirdiğini bildirmişlerdir. Ayrıca, öğretmenlerin %92'si programın öğrencilerin problem çözme ve karar verme yeteneklerini geliştirdiği konusunda hemfikirdirler.
- Öğretmen görüşlerinden, uygulanan bu programla öğrencilerin bilgiye ulaşmaktan çok, öğrenmeyi öğrendikleri sonucu dikkat çekicidir. Ayrıca öğrencilerin yardım etme ve duyuşsal özelliklerini geliştirmelerine olumlu katkı yaptığı görüşü ağırlıktadır.

- Öğretmenlerin büyük bölümü (%96) programda hedeflenen kazanımlara ulaşılabilmesi için zaman yetersizliğini ön plana çıkarmışlardır. Ders kitaplarındaki etkinliklerin tamamı uygulanamamaktadır.
- Ayrıca öğretmenlerin %90'nı araç-gereç eksikliğinden programın olumsuz etkilendiği görüşünde olduklarını belirtmişlerdir. Bu görüşe 10–15 yıl deneyimli olanlar, 1–5 yıl deneyimli olanlardan daha fazla katılmışlardır.
- Öğretmen görüşlerinden, ünite ve temalar birbiriyle uyumlu hazırlandığı yönünde sonuç çıkmıştır.
- Öğretmenlerin %90'lık gibi büyük bir çoğunluğu, öğrencilerin sosyal olaylara katılmaları ve güncel sorunlara duyarlılık göstermesi konusunda programın olumlu katkı yaptığını düşünmektedir.
- Programda evrensel değerlere yer verildiği görüşü ağırlıktadır. Ancak, öğretmenlerin yaklaşık üçte biri ulusal kültür değerlerine programda yeterince yer verilmediğini bildirmişlerdir. Çalışmanın sonuçları, bu görüşe 6–10 yıl deneyimi olanlar, 10–15 yıl deneyimi olanlara oranla daha fazla katıldığını göstermiştir.
- Program içeriğinin, öğretmenlere öğrenme sürecini yönlendirmede ve etkinlikleri planlamada serbestlik tanıdığı, ayrıca öğrencilerin bu sürece katkı sağlamalarına olanak sağladığı görüşü hâkimdir.
- Programın sağlıklı yürütülmesi için sınıftaki öğrenci sayısı uygun değildir.
- Velilerin dolayısıyla öğrenme sürecine yeterince katkı sağlamadıkları görüşü ağırlıktadır.
- Güdülenme eksikliği nedeniyle etkinlik ve çalışmalarda öğrenci katılımı yetersiz kaldığı görüşü ağırlıktadır.

- Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında, proje ve grup değerlendirme ölçekleri ve kendi kendini değerlendirme ölçekleri kullanılmaktadır.
- Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında, yazılı ve sözlü yoklamalar ağırlıklı yerini korumaktadır

6.2.Öneriler

Araştırmanın bulgularının değerlendirilmesi sonucunda, programın gelecekte daha sağlıklı yürütülmesi için aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir;

- Programın hedefine ulaşması için öğretmenler zaman yönetimi konusunda bilinçlendirilmelidir.
- Okullardaki araç, gereç ve malzeme eksikliği en kısa sürede tamamlanmalıdır.
- Velilere program hakkında bilgilendirme toplantıları düzenlemeli ve sürece aktif olarak katılımları sağlanmalıdır.
- Programda, evrensel değerler yanında ulusal kültüre de yeterince yer verilmelidir.
- Öğrencilerin etkinlik ve çalışmalara katılımının artırılması için öğrencilere programın amaçları tam olarak kavratılmalıdır.
- Sınıflardaki öğrenci sayısının azaltılması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

AÇIKGÖZ, Kamile: Aktif Öğrenme, İzmir, Eğitim Dünyası Yayınları, 2003.

ARSLAN, Mehmet: “Constructivist Approaches in Education” *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 40(1), 2007, 41–61.

ATAİZİ, Murat: Durumlu Öğrenme. Ali Simsek (ed). Sınıfta demokrasi. Ankara, Eğitim-Sen Yayınları, 2000.

AYDIN, Sülbıye: İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Yeni (2004) Sosyal Bilgiler Müfredatının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Trabzon İl Örneği), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2007.

BROOKS, G; BOOKS M G: The Case for Constructivist Classrooms, Virginia, ASCD Alexandria, 1993.

BROOKS, G; BOOKS M G: “The Courage to be Constructivist.” *Educational Leadership*, November, 1999, 18–24.

ÇINAR, Orhan; TEYFUR, Emine; TEYFUR, Mehmet: “İlköğretim Okulu Öğretmen ve Yöneticilerinin Yapılandırmacı Eğitim Yaklaşımı ve Programı Hakkındaki Görüşleri” *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(11), 2006, 47–64.

DEMİREL, Özcan: Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme, Ankara, Pegem A Yayıncılık, 2004

DEMİREL, Özcan: Eğitimde Program Geliştirme, Ankara, Pegem A Yayıncılık, 2005.

DEVECİ, H: Sosyal Bilgiler Dersinde Probleme Dayalı Öğrenmenin Öğrencilerin Derse İlişkin Tutumlarına, Akademik Başarılarına ve Hatırlama Düzeylerine Etkisi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları. 2003.

DÖNMEZ, Cengiz: [Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler Kavramları](#), Sosyal Bilgiler Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu, Ankara, Gündüz Eğitim Yayıncılık, 2003.

DUMAN, B; İKİEL, C: “Yapıcı Öğrenme Kuramına Göre Sosyal Bilgiler Öğretimi”. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, (12), 2002, 245–262.

EKİNCİ, Arzu: İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Yapılandırıcı Yaklaşım Bağlamında Değerlendirilmesi (Eskişehir İli), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2007.

OLSEN, D. G: “Constructivist principles of learning and teaching methods”. *Education*, 120(2), (1998). 347–356.

ÖZERBAŞ, Mehmet Arif: “Yapılandırıcı Öğrenme Ortamının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Kalıcılığına Etkisi”. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2007, 5(4), 609–635.

SELLEY, Nick: The Art of Constructivist Teaching in The Primary School, London, David Fulton Publishers, 1999.

SÖNMEZ, Veysel: Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu, İstanbul, Milli Eğitim Basımevi, 1999.

ŞAŞAN, Hasan: “Yapılandırıcı Öğrenme” *Yaşadıkça Eğitim*, 74-75,2002, 49-52.

ŞİMSEK, N: “Üçüncü paradigma: Yapıcı öğrenme ve öğretim”. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2001.

ŞİMSEK, N: “Yapılandırıcı öğrenme ve öğretime eleştirel bir yaklaşım”. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 3(5), 2004, 115-139.

ÜLGEN, GÜLTEN: Eğitim Psikolojisi: Kavramlar, İlkeler, Yöntemler, Kuramlar ve Uygulamalar. Ankara, Lazer Ofset, 1994.

TANRIÖĞEN, Abdurrahman: Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, İstanbul, Arı Yayıncılık, 2006.

YAPICI, Mehmet: http://egitimdenetimi.blogcu.com/yapilandirmacilik-ve-sinif_9009731.html, 20.5.2009, saat: 14.20.

YAŞAR, Ş: Yapısalcı Kuram Ve Öğrenme Öğretme Süreci. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 ,(8), 1998, 68-75.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER	
ADI	SEVGİ
SOYADI	ÖZTÜRK
DOĞUM TARİHİ	18.01.1983
DOĞUM YERİ	GÖLE/ARDAHAN
EĞİTİM BİLGİLERİ	
İLKOKUL	KOYUNLU İLKOKULU (1988–1993) (GÖLE/ADAHAN)
ORTAOKUL	CENİZ TOPEL ORTAOKULU (1993–1996) (TORBALI/ZMİR)
LİSE	TORBALI LİSESİ (1996–1999) (TORBALI/İZMİR)
LİSANS	KAFKAS ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ (2002–2006)
YÜKSEK LİSANS	KAFKAS ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ BİLİM DALI (2007-Devam ediyor)

EK-1
ANKET ÖRNEĞİ

ANKET ÇALIŞMASI

Değerli Meslektaşlarım,

Bu ölçek “İlköğretim okullarında yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda hazırlanan 6 ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri” doğrultusunda yürütülen bilimsel bir araştırmayı kapsamaktadır. Ölçek sonuçları, bu konudaki düşünceleri belirlemek amacıyla kullanılacaktır. Bu ölçekte 40 adet ifade bulunmaktadır. Her bir ifadeyi okuduktan sonra, düşüncenizi size verilen form üzerinde ayrılan yere ve örneğe uygun olarak işaretleyiniz. Lütfen işaretsiz ifade bırakmayınız. Size verilen anket formu üzerine kimlik bilgilerinizi yazmayınız, kimliğinizi belli edecek herhangi bir işaret koymayınız. Verilmiş olan ifadeleri samimiyetle yanıtlayacağınıza inanıyor katılımlarınız için teşekkür ediyorum.

Enstitüsü

Sevgi ÖZTÜRK
Kafkas Üniversitesi
Sosyal Bilimler

İlköğretim Anabilim
Dalı Yüksek Lisans
Öğrencisi

Aşağıdaki kişisel özelliklerinizi belirlemeye yönelik olan soruları yanıtlayınız.

1.Cinsiyetiniz:

Kadın Erkek

2.Öğretmenlik Deneyiminiz:

1-5 yıl 6-10 yıl 10-15 yıl 16-20 yıl 21 yıl ve üzeri

3.Mezun Olduğunuz Kurum: Eğitim Fakültesi Fen Edebiyat Fakültesi

Diğer.....

4.Okuttuğunuz Sınıf:

6. sınıf 7. sınıf

5.Okulunuzun bulunduğu yerleşim birimi:

İl Merkezi

İlçe Merkezi

Belde

Köy

Aşağıdaki maddeleri; size en uygun görüşü işaretleyerek doldurunuz

		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Belirlenen kazanımlar öğrencileri fazlası ile bireyselliğe yönlendirmektedir.					
2	Programdaki kazanımlara ulaşabilmek için, zaman yeterli değildir.					
3	Araç gereç eksikliği (internet, bilgisayar, kaynak kitap, gezi imkanı) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştirmektedir.					
4	Kazanımlar öğrencilerde üst düzey düşünme becerileri (eleştirel düşünme yaratıcı düşünme, problem çözme becerileri vb.) geliştirmeye yöneliktir.					
5	Okulun konumu, öğrenci ve velilerin sosyo-ekonomik, kültürel yapısı kazanımlara ulaşılabilmesi için uygundur.					
6	Kazanımlar öğrencilerin problem çözme ve karar verme becerilerini geliştirmektedir.					
7	Kazanımlar, öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını değil, öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır.					
8	Belirlenen kazanımlar öğrencilerin ilgi ve beklentilerine yönelik olarak hazırlanmıştır.					
9	Ünite ve temalar birbiri ile tutarlı olarak hazırlanmıştır.					
10	Program öğrencilerin sosyal olaylara, vatandaş olarak katılmalarını; güncel sorunlara duyarlılık göstermesini sağlamaktadır.					

11	Öğrenmede öncelikle öğrencilerin ön bilgileri tespit edilmekte ve yeni bilgileri öğrencilerin var olan bilgilerini kullanarak inşa etmeleri sağlanmaktadır					
12	SBDÖ programında adil olma, dürüstlük gibi evrensel değerlere yeterince yer verilmektedir					
13	Programdaki kazanımlar öğrencilerin kavram, olay ve anlamlardaki değişiklikleri kendi anlam dünyasına göre yorumlamasına imkân vermektedir.					
14	Programdaki kazanımlar öğrencilerin kavram, olay ve anlamlardaki değişiklikleri kendi anlam dünyasına göre yorumlamasına imkân vermektedir					
15	Program ulusal kültür değerlerine yeteri kadar ve etkin şekilde yer vermektedir					
16	İçerik öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanınmaktadır					
17	İçerik, öğretmene etkinlikleri planlama ve öğrenme sürecini yönlendirme serbestliği tanınmaktadır					
18	İçerik, öğrencilerin bir sorunun çözümü için farklı yollar geliştirebilmesine olanak sağlamaktadır.					
19	Ders planlamasında konunun detayları ve uygulama basamakları öğretmen tarafından ayrıntılı olarak adım adım belirlenmektedir					
20	SBDÖ programı ile öğrencilerde, öğrenmeye istekli olma, arkadaşının öğrenmesine yardım etme ve paylaşma gibi duyuşsal özellikler geliştirilebilmektedir					
21	Öğrenciler öğrendikleri bir kavram ya da bilgiyi nasıl öğrendiklerini açıklayabilmektedir					
22	İşleyiş sürecinde öğrenenlerin kendi düşüncelerini açıklamasını sağlayacak öğrenme ortamı yaratılmaktadır.					
23	Yapılan etkinlik ve çalışmalar konusunda					

	veliler ile sorun yaşanmaktadır.					
24	Öğretmenler, ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak dersi yürütmektedir.					
25	Öğrencilerin, hatalarının nedenlerini belirleyerek; bunların kendileri tarafından düzeltilmeleri için fırsat verilmektedir					
26	Sınıflardaki öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin işlenebilmesi için uygundur					
27	Program, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktadır					
28	Ders kitaplarında verilen etkinliklerin tümü seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılmaktadır.					
29	Öğrenenler kendi öğrenme sorumluluklarını alabilecek üst düzey düşünme becerilerine sahiptir					
30	Güdülenme eksikliği nedeniyle etkinlik ve çalışmalarda öğrenci katılımı yetersiz kalmaktadır					
31	Öğrencilere hitap etmeyen etkinlik ve çalışmalar, öğrencilerle birlikte değiştirilebilmektedir.					
32	Benzer nitelikteki etkinlik ve çalışmalar öğrencilerde motivasyon düşmesine neden olmaktadır					
33	Değerlendirme sürecine velilerin katılımı yeterince sağlanmaktadır					
34	Öğrencilerin çalışmalarını-projelerini planlama ve hazırlama aşamasında, nasıl bir çalışma sistemi uyguladığı tespit edilmektedir					
35	Öğrenciler kendi bilgi yapılarını ve anlamlarını değerlendirmekte, kendisini geliştirmek için neler yapması gerektiğine karar vermektedir					
36	Üst düzey düşünme becerilerini ölçmeye yönelik çalışmalar rahatlıkla uygulanabilmektedir					
37	Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında					

	proje ve grup değerlendirme ölçekleri yeterince kullanılmaktadır					
38	Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında kendi kendini değerlendirme tekniği kullanılmaktadır					
39	Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında yazılı yoklamalar ölçme değerlendirme çalışmalarında ağırlıklı yerini korumaktadır					
40	Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında sözlü yoklamalar yer verilmektedir					

EK-2
ANKET ÖLÇEĞİ İÇİN İZİN BELGESİ

RE: Tez çalışması
Kimden: **Bahattin Acat** (bacat@ogu.edu.tr)
Gönderme tarihi: 01 Eylül 2008 Pazartesi 13:09:18
Kime: 'Sevgi öztürk' (sevgiozturk08@hotmail.com)

Merhaba,

Anketi kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar.

Doç. Dr. M. Bahaddin ACAT

From: Sevgi öztürk [mailto:sevgiozturk08@hotmail.com]
Sent: Friday, August 29, 2008 10:58 PM
To: bacat@ogu.edu.tr
Subject: FW: Tez çalışması

From: sevgiozturk08@hotmail.com
To: bacat@ogu.edu.tr
Subject: Tez çalışması
Date: Wed, 27 Aug 2008 19:54:55 +0300

Sayın Hocam,

Şu anda Kafkas Üniversitesi Sosyal Bil. Enstitüsü İlköğretim AbD Sosyal Bilgiler Eğitimi bilim dalında y.lisans öğrencisiyim. Sayın hocam tez çalışmam konusunda yardımınıza başvurmak için size yazıyorum.

"Kars İlindeki ilköğretim okullarında yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda hazırlanan sosyal bilgiler dersi öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri" adlı tez konum üzerinde çalışmaktayım. Sizin yönetmiş olduğunuz Arzu EKİNCİ'ye ait tez çalışmasına ulaştım ve inceledim. Çalışmanızda kullandığınız anket ölçeğini izniniz olursa kaynak göstererek kullanabilir miyim?

Bu konuda yanıt yazarsanız çok mutlu olurum.

Saygılarımla.

Sevgi

ÖZTÜRK

EK-3
ANKET UYGULAMASI İÇİN İZİN BELGESİ

T.C.
KARS VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.M.E.M.4.36.00.03.500/

22942

07 KAS 2008

Konu : Tez Çalışması

KAFKAS ÜNİVERSİTESİNE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)
KARS

İlgi:16.10.2008 tarih ve B.30.2.KAÜ.0.E1.00./179 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencilerinden Sevgi ÖZTÜRK'ün İlimiz Merkezinde "İkögretim Okullarında Yapılandırmacı Yaklaşım Doğrultusunda Hazırlanan 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programına Yönelik Öğretmen Görüşleri" konulu tez çalışması ile ilgili alınan 07.11.2008 tarih ve 22936 sayılı Valilik Onayı ekte gönderilmiştir.

Adı geçen tarafından yapılacak olan anket çalışmasında Müdürlüğümüz tarafından mühürlenmiş anketlerin uygulanmasını ve anket sonucunun CD'ye kayıtlı olarak Müdürlüğümüze teslim edilmesini arz /rica ederim.

Gökhan ALTUN
Milli Eğitim Müdürü V.

EKİ : Onay (1 adet)
anket (4 sayfa)

ADRES : 0 Milli Eğitim Müdürlüğü 36200- KARS
Tel : 0 474 212 82 26 Faks:0474 212 82 29
E-POSTA: karsrem@tcb.gov.tr
İnt. Adresi: http://karsrem.gov.tr

DANISMA
444 0 632
4 4 4 4

TELEFON
8 5 1 0 0
8 5 1 0 0

ÖZGÜNLEŞTİRİLMİŞ
Güvenli öğrenim
gölecek!